

ISSN 1318-5772 XXIII (2016) št. 3

BŮŽJA BESEDA DANES

revija Slovenskega bibličnega gibanja

RAZLAGA ODLOMKOV
STARE ZAVEZE

*Bog ustvari veselje
in človeštvo*

RAZLAGA ODLOMKOV
NOVE ZAVEZE

*Kako do modrosti,
ki daje življenje*

METODE DELA S SVETIM PISMOM

IZ PREVODA

*Klaus Einspieler, Michael
Kapeller: Več kot pravično.
Prestopiti prag usmiljenja*

*Pogovor z zakoncema Silvestro
in Tadejem Sadar*

*Usmiljen in milostljiv je Gospod,
počasen v jezi in bogat z dobroto.*

(Ps 103,8)

VSEBINA

UVODNIK s. Snežna Večko	3
RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE Bog ustvari veselje in človeštvo Samo Skralovnik	4
RAZLAGA ODLOMKOV NOVE ZAVEZE Kako do modrosti, ki daje življenje Maksimilijan Matjaž	8
METODE DELA S SVETIM PISMOM Odkrivanje sporočila z vprašanji, pisanjem pisem, sporočil ... s. Snežna Večko	12
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec	14
IZ PREVODA Klaus Einspieler, Michael Kapeller: Več kot pravično. Prestopiti prag usmiljenja Marijan Peklaj	16
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE Pogovor z zakoncema Silvestro in Tadejem Sadar s. Ivanka Tadina	22
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO Komentar duhovnika Evzebija Hieronima k preroku Jonu Bogomir Trošt	25
ZANIMA ME Usmiljenja je deležen ponižni Marijan Peklaj	29
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI Biblična skupina župnije Novo mesto – Sv. Lenart	30
SVETOPISEMSKI MARATON Eva Strajnar	32
PRIPOROČAMO V BRANJE Samo Skralovnik	34

BOŽJA BESEDA DANES je revija,
ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:
Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik,
s. dr. Ivanka Tadina

Odgovorna urednica: s. dr. Snežna Večko

Glavna urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod
fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen
spletni vir. Avtor naslovnice: Samo Skralovnik.

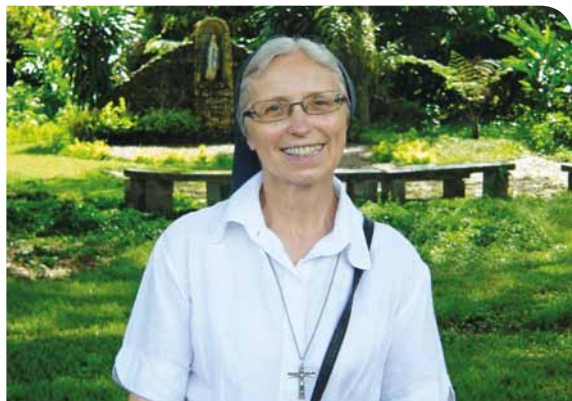
Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri KBS banki: št.: SI56 2420 0900 4563 958

UVODNIK

*Usmiljen in milostljiv je Gospod,
počasen v jezi in bogat z dobroto. (Ps 103,8)*

Dragi prijatelji Božje besede!

V letošnjem letu, letu Božjega usmiljenja, sem imela priložnost razlagati to veliko skrivnost bogoslovcem in drugim prebivalcem oddaljenih Salomonihih otokov. Za to sem Bogu zelo hvaležna. Hvaležna sem tudi za vsa srečanja prijateljev Božje besede, na katerih ste se poglabljali v Božje usmiljenje. Tudi v novi številki *Božje besede danes* odmeva oznanilo o njem.

To je zdaj že tretja številka naše prenovljene in razširjene revije. V njej boste zopet najprej odkrili razlago izbranih odlomkov Svetega pisma. V starozaveznem odlomku nam je pisec posredoval razlago stvarjenja sveta, mesto človeka v njem in sveti značaj sobote. Odlomek Nove zaveze nas postavlja na ravnanje v vrenje v mladi korintski krščanski skupnosti. Pavel pometa z njihovimi praznimi prepiri in jim pove, da je križani Kristus edini živi temelj njihovega novega življenja.

Da bi mogli prodreti v sporočilo Božje besede, vam v pomoč posredujemo nekaj metod dela s Svetim pismom. V rubriki *Papež Frančišek posluša Božjo besedo* bomo zopet presenečeni nad svežino navdih, ki ga vedno znova prejema ob meditaciji dnevnih Božjih besed.

Rubrika *Iz prevoda* je uglasena na leto Božjega usmiljenja. V njej vam predstavljamo prvo poglavje iz knjige koroških avtorjev Klause Einspielerja in Michaela Kapellerja *Več kot pravično. Prestopiti prag usmiljenja*. V njej se avtorja podata na romanje do svetišča iz kamna, ki je podoba svetišča našega srca, kjer se srečujemo z usmiljenim Bogom.

Kot je v predstavitvi poudaril dr. Marijan Peklaj, knjiga bralca vabi, da stopi na to pot, se prepozna kot romar, ki živi od Božjega usmiljenja. Hkrati pa se uči, kako lahko sam postane znamenje, spodbuda in opora za brate in sestre. Odlomek iz knjige, ki ga objavljamo v tej številki *Božje besede danes*, med drugim pove, kako je avtor ob prvem govoru papeža Frančiška začel dojemati usmiljenje na nov način, kot plašč, ki greje hladni svet in ga dela bolj človeškega. Ta izvirno nemška knjiga je zdaj prevedena tudi v slovenščino. Izšla je v Dušnopastirskem uradu krške škofije. Objavili jo bomo na spletni strani *Slovenskega bibličnega gibanja* www.sbg.rkc.si.

V *Pogovoru s prijatelji Božje besede*, s Silvestro in Tadejem Sadržar, spoznavamo, kako nas vsak dan sooča z izzivi življenja. Zato še toliko bolj čutimo globoko potrebo po bogočastju, slavljenju, besedilih, ki nam oznanjajo Božje usmiljenje.

Predstavi se biblična skupina iz župnije Sveti Lenart v Novem mestu. Skupina je prešla štiri obdobja, ki jih zaznamujejo njihovi voditelji, bratje frančiškani.

V rubriki *Zanima me* je postavljeno pogosto in pereče vprašanje, kdo je sploh lahko deležen Božjega usmiljenja. Zdi se, kot da Stara in Nova zaveza glede tega nista usklajeni, kot da Bog v Stari zavezi izbira, koga se bo usmilil (2 Mz 33,19). V Novi zavezi pa se zdi, da se bo usmilil vseh. Dr. Marijan Peklaj z vpogledom v celotno razodetje pokaže, da je notranje bistvo Boga usmiljena ljubezen. Tisočkrat raje je usmiljen kakor pa strog sodnik, ki kaznuje. V tem ni razlike med Staro in Novo zavezo.

V rubriki *Priporočamo v branje* boste zvedeli za dragocene knjige, po katerih lahko sežete v slovenskem prevodu. Poveljeni pa ste tudi na naslednji *svetopisemski maraton*, ki bo potekal od 25. januarja do 29. januarja 2017.

Revijo *Božja beseda danes* pripravljamo v odboru Slovenskega bibličnega gibanja. Kot vidite, pa ste v njej predstavljeni, zastopani, soudeleženi ... tudi bralci/lke širom domovine. K temu sodelovanju ste še naprej iskreno vabljeni. Morda se o vsebini, ki jo tukaj prebirate, pogovarjate v krogu družine, prijateljev, sodelavcev. Tako lahko razodetje Boga po vas nagovori mnoge. Lahko jih povabite, da tudi sami vzamejo v roke *Božjo besedo danes* ali jo morda naročijo. Tako bodo prejemale besedila, v katerih skušamo predočiti nedoumljivo skrivnost Boga, ki se je razodel kot Stvarnik in Odrešenik človeka.

Hkrati se vam tudi priporočamo, da nam s svojim prostovoljnim darom pomagajte izdajati revijo. Vsi člani odbora delamo prostovoljno in stroške revije krijemo z vašimi prispevki. Zelo želimo, da bi nam vaša velikodušnost še naprej omogočala, da vam bomo pomagali odpirati zaklade Božje besede.

BOG USTVARI VESOLJE IN ČLOVEŠTVO (1 Mz 1,1–2,4a)¹

Izrael je oblikoval svojo prazgodovino iz premišljevanja svoje zgodovine v luči Božjega razodetja. Na podlagi izkustva o Bogu, opazovanja vsakodnevne življenja, ob starih pripovedih o prazgodovinskih dogodkih so razmišljali o nastanku sveta in človeka. To so izrazili skladno s kulturo njihovega časa. Podatki, nastali kot plod njihovega globokega teološkega razmišljanja o zgodovini iz obdobja visoke intelektualne zrelosti Izraela, so zapisani v Genezi 1–11. Na začetku teh poglavij je opis stvarjenja sveta in človeka kot uvod v zgodovino odrešenja, imenovan heksaameron ali šesterodnevje. Ton, slog in literarna oblika dajejo celotnemu opisu stvarjenja liturgičen značaj. To je kratka teološka razprava o začetku sveta, napisana

v jeziku in slogu, primernem dobi, v kateri je pisatelj živel.

Literarna oblika 1 Mz 1,1–2,4a

Premišljena literarna oblika razodeva, da je opis do potankosti premišljen in umetno sestavljen. Že to kaže, da 1 Mz 1 ne želi posredovati znanstvene resnice o nastanku sveta. Z razčlenitvijo literarne oblike moremo odkriti sporočilo, ki ga je hotel posredovati pisec in po njem Bog. Avtor je vseh šest dni razdelil na dva dela: v prvih treh je Bog oblikoval svetovne prostore (dela razdeljevanja), v zadnjih treh dneh jih je okraševal (dela okraševanja).

¹ Besedilo je uredil in pripravil za objavo dr. Samo Skralovnik po razlagi dr. Snežne Terezije Večko, dr. Adalberta Rebiča idr.

ZGRADBA STVARJENJA

Paralelizem (skladnost) v ustvarjanju med prvim in četrtnim (svetloba – luči), med drugim in petim (vode nad obokom, vode pod obokom – ptice, ribe) ter tretjim in šestim dnevom (morje, kopno – rastlinstvo, zveri, živina, laztnina, človek).

PRAELEMENT	DELO RAZDELJEVANJA			DELO OKRAŠEVANJA		
	dan	delo	razlika	razlika	delo	dan
T E M A	I	svetloba (1,3–5)	dan noč	sonce mesec	luči (1,14–19)	IV
V O D E	II	obok (1,6–8)	vode nad obokom vode pod obokom	ptice ribe	živa bitja (1,20–23)	V
P R A M A S A	III	razdelitev voda (1,9–10)	morje in kopno	zveri živina laztnina	živali	VI
Z E M L J E		rastlinstvo (1,11–13)	zelenje rastlinje drevje	moški ženska	človek	

Umetelna zgradba potrjuje, da biblični pisec ni imel namena posredovati znanstvenih podatkov, temveč od Boga razodeto resnico v taki obliki, ki je bila za njegove sodobnike razumljiva in priljubljena. To je bila resnica, da je Bog stvarnik vsega. Okoliški narodi so s svojim mnogobožstvom ogrožali izraelski narod, zato je bilo treba jasno naglasiti, da je Bog, Izraelov rešitelj, edini Bog, ki je tudi stvarnik vsega. Ta Bog je že pred stvarjenjem (je večni), je od sveta različen in nad njim (je transcendenten). Z neomejeno močjo je povsem svobodno ustvaril svet. Biblični pisec je hkrati demitologiziral elemente prvotnega kaosa (vodovje, vremenske pojave ipd.), ki so jih okoliški narodi imeli za božanstva, in pokazal, da so ti samo stvari v Božji roki in človekovi službi.

Bog je stvarnik vseh stvari

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo (1 Mz 1,1). Prvi stavek služi kot naslov in se ponovi v 2,4a: To je nastanek neba in zemlje, ko sta bila ustvarjena. Tako naslov in sklep uokvirjata celotni opis stvarjenja kot logično celoto. Glagol ustvaril

(hbr. bara) je v Svetem pismu uporabljen 48-krat in se vedno nanaša na Boga. Ob njem ni naveden noben element, ki bi obstajal že prej in bi Bog iz njega ustvaril svet (kot v drugih orientalskih tekstih). V kasnejši starozavezni literaturi se zato pojavi pojem stvarjenja iz nič (2 Mkb 7,28).

Nebo in zemljo je semitski izraz, ki označuje vesolje oz. vse (Ps 115,15 itd.). Bog je ustvaril vse, kar je na nebu in na zemlji. Nič ne obstaja, česar on ne bi ustvaril. Ta trditev sicer izvira iz najmlajše biblične tradicije – duhovniške iz časa babilonskega izgnanstva (587–538 pr. Kr.) – vendar jasno izraža staro prepričanje, ki ga najdemo že v mnogo starejših preroštvih in psalmih.

V začetku označuje čas stvarjenja, ki se sklada z začetkom časa sploh. Dokler razen Boga ni nič obstajalo, ni obstajal niti čas. Svet je bil ustvarjen skupaj s časom. Stvarjenje je prvi Božji poseg v svet in zgodovino. S tem je Bog stopil v svet in začel v njem delovati. Isti Bog je poklical Abrahama, izvolil Izrael in ustvaril ves svet in vse ljudi. To je tema, ki se razteza skozi vse Sveto pismo Stare zaveze.

Stvarjenje je prvi Božji poseg v svet in zgodovino. S tem je Bog stopil v svet in začel v njem delovati. Isti Bog je poklical Abrahama, izvolil Izrael in ustvaril ves svet in vse ljudi. To je tema, ki se razteza skozi vse Sveto pismo Stare zaveze.

Bog oblikuje in krasi svet

Zemlja pa je bila pusta in prazna ... (1 Mz 1,2). Ta stavek je ključ za razumevanje avtorjeve zasnove razprave. V njej bo namreč povedal, kako je Bog pusto in prazno zemljo oblikoval ter napolnil (1,3-31). Po bibličnem opisu v velikem procesu ustvarjanja vse izhaja iz zemlje kot iz praelementa. Pisatelj se kar najbolj prilagaja psihologiji hebrejskega delovnega človeka. Vsak delavec v starih časih je podnevi delal, ponoči svoje delo prekinil in ga zjutraj znova začel. To je pri hebrejskem delovnem človeku trajalo šest dni, sedmi dan pa je bila sobota – dan počitka. Tako je biblični pisatelj tudi Božje delo stvarjenja razdelil na šest delovnih dni. V razporeditvi dneva je ravnal podobno, kakor ravna graditelj. Delavec potrebuje najprej luč, svetlobo da more delati; mora si razmejiti in določiti stavbene prostore, nato začne postavljati zidove in končno dobljene prostore opremiti. Tako ravna tudi pisatelj, ko hoče opisati delo stvarjenja: prvi trije dnevi so določeni za oblikovanje svetovnih prostorov (ločitev svetlobe od teme, ločitev zgornjih in spodnjih voda, ločitev med kopnim in vodo ter nastanek rastlin), drugi trije dnevi pa za njihovo opremo in okras (stvarjenje nebesnih luči, stvarjenje ptic in rib, stvarjenje živali ter človeka).

Bog ustvari človeka

Zadnji dan je Bog ustvaril človeka, zemljaka, hbr. adam (moški spol). Ta beseda izvira iz besede adama (ženski spol), kar pomeni zemlja; adam je torej zemljak. Preden je Bog ustvaril človeka, se je posvetoval sam s seboj oz. nebeškimi bitji, ki v Stari zavezi večkrat nastopajo (1,26). To govori o pomembnosti človeka, o njegovem prvenstvu na zemlji.

Naredimo človeka po svoji podobi, kot svojo podobnost. Da je Bog ustvaril človeka sebi podobnega, poudarjajo tudi psalmi (Ps 8) in druga modrostna literatura Stare zaveze. Tudi stari orientalski mitološki teksti govorijo, da je bog ali boginja ustvaril/a človeka podobnega božanstvu, ki nosi v sebi veličino in krivdo bogov. Za razliko od babilonske mitologije biblični pisatelj naglašja, da človek ni rojen od Boga, ampak je od njega ustvarjen ter mu podoben kot duhovno in svobodno razumno bitje. Podoben mu je ne glede na svoj spol: *Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je*

ustvaril, moškega in žensko je ustvaril (1,27). Človekova veličina in vzvišenost je v njegovi podobnosti Bogu. Ta se pokaže še posebej v pooblastilu, naj gospoduje zemlji in vsemu, kar je na njej (1,28). Tako je vse, kar je bilo doslej ustvarjeno, narejeno zaradi človeka. Človek je osebnost, ki se zaveda samega sebe, zato more (mora) izoblikovati odnose do sveta okoli sebe in Boga. Zmožen je zaveze in je za svoje odnose do Boga in sveta odgovoren. Kljub temu pa je med Bogom in človekom ogromna razdalja. Človek ni Bog, temveč Božja »stvar«. Tesno je povezan tudi z zemljo, iz katere je nastal (krhkost).

Človek – bitje nasprotij

Šesti dan je Bog ustvaril človeka. Ustvaril ga je po svoji podobi, je višek stvarjenja in najlepše Božje delo, vladal naj bi zemlji in vsemu, kar je na njej (1 Mz 1,26-28). Toda isti dan je Bog ustvaril tudi živali. Tako človeka kot živali je blagoslovil in obojim je dal jesti. V tem je misterij človeka. Ustvarjen je po Božji podobi, a podoben je tudi živalim. Obe stvarnosti se zdita popolnoma nasprotni in misterij človeka je v tem, da ju združuje v sebi. Zedinil naj bi dve nasprotni stvarnosti: Božjo in živalsko, in stalna človekova skušnjava je, da bi pobegnil iz te harmonije nasprotij.

Človeku je Bog rekel, naj gospoduje ribam, pticam, živini in vsej zemlji in vsej laznini (1 Mz 1,26.28). Gospodoval pa ne bo z absolutno oblastjo, temveč v podrejenosti Bogu Stvarniku, vrhovnemu Gospodarju sveta. Človek izvaja oblast v imenu Boga, ki je resničen vladar (Ps 8). Po gospodovanju je človek na neki način stvarnik skupaj z resničnim Stvarnikom. To gospodovanje, po katerem je človek Božja podoba, je znamenje Božjega blagoslova, ki ga je dobil. Pozneje bo rodovitnost postala znamenje Božje zvestobe dani obljubi in zavezi. Abrahamu obljubi, da ga bo silno pomnožil (17,2). V odnosu z Abrahamom se je začela prava zgodovina odrešenja in v njej se je izkazala Božja zvestoba njegovi prvi besedi v 1 Mz 1: *Bodita rodovitna!* Tudi Jakobu je obljubil, da bo številen, in to se je zgodilo.

Bog je človeku in živalim dal tudi hrano (1,29-30). Da človek jé, pomeni, da se njegovo življenje hrani iz dneva v dan, hrani se z nečim, kar je zunaj človeka. Pomeni, da človek nima življenja sam v sebi, pomeni, da človek ni izvir svojega življenja.

Tako je vse, kar je bilo doslej ustvarjeno, narejeno zaradi človeka. Človek je osebnost, ki se zaveda samega sebe, zato more (mora) izoblikovati odnose do sveta okoli sebe in Boga. Zmožen je zaveze in je za svoje odnose do Boga in sveta odgovoren.

Bog ne potrebuje hrane, on je življenje sam v sebi. V 1 Mz 1,29 je rečeno, da Bog daje človeku hrano, ne da jo sam vzame. To, kar človeku daje življenje, ni hrana sama, temveč, da mu jo daje Bog. Človek prejema hrano od Boga. V 5 Mz 8,3 je rečeno, da človek ne živi samo od kruha, ampak od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust.

Sklep in posvetitev sedmega dne

Človek je ustvarjen zadnji, vse ustvarjeno je ustvarjeno zanj. Toda po njem je še en dan, sobota. Človek je ustvarjen z ozirom na soboto. Človek ne izčrpa pomena stvarjenja, pomen stvarjenja se odkrije v polnosti sedmega dneva, v blagoslovu sobote. Človek je ustvarjen, da bi vstopil v božansko razsežnost, v Božji počitek, v sedmi dan. Ta dan Bog občuduje stvarstvo, ki ga je ustvaril, in to stvarstvo je dobro. In človek naj bi odgovoril Bogu s hvalnico, ker je vse ustvaril dobro. Sobota je trenutek združenja človeka z Bogom. Je trenutek čiščenja Boga kot Stvarnika.

Sedmi dan je Bog dokončal delo, ki ga je naredil, in počival je sedmi dan od vsega dela, ki ga je storil. In Bog je blagoslovil sedmi dan in ga posvetil, kajti ta dan je počival od vsega svojega dela, ki ga je storil, ko je ustvarjal (2,1-4a). Iz teh zadnjih vrstic sledi, da je celoten opis stvarjenja podrejen liturgičnemu cilju: potrditi obstoj sobote in ji dati božanski značaj. S tem opisom želi duhovniški pisatelj dokazati božanski izvor judovske sobote. Po šestdnevem ustvarjanju je Bog sedmi dan počival. S tem vzpostavi počitek, ki je ob stvarjenju sveta nekaj povsem novega, pozitivnega. Za vse ostale dneve je biblični pisatelj uporabil formulo: *In bil je večer in bilo je jutro.* Za sedmi dan je ne uporabi. Ta sedmi dan ostane nezaključen in je zato odprt za vso prihodnost. Po končanem stvarjenju se Bog zopet »povrne« v svojo večnost, v kateri ne pozna večera in jutra, začetka in konca. Stvarjenje je bilo samo eden njegovih posegov v svet in človeštvo, posegov, ki se ne končajo. V novem svetu pa bo Bog vse ustvaril na novo (Raz 21).

Besedilo stvarjenja (1 Mz 1,1–2,4a) je po vsej verjetnosti nastalo med babilonskim izgnanstvom v 6. stoletju pr. Kr. Južno kraljestvo je bilo uničeno. 587 pr. Kr. je padel Jeruzalem in ljudstvo je moralo v izgnanstvo. Tam je doživljalo versko krizo, kajti v njihovem porazu pred Babilonci se je zdelo, da so

babilonski bogovi močnejši od Jahveja. In vendar je prav v tem trenutku krize Izraelova vera ostala živa in v tem času je bilo dokončno oblikovano besedilo 1 Mz 1. Ko se je Izrael v izgnanstvu čutil mrtvega, besedilo 1 Mz 1 opeva Boga Stvarnika, ki daje življenje in blagoslov. Ko ljudstvo v izgnanstvu nima več templja in daritev, kjer bi kot skupnost častili Boga in izpovedovali vero, ki jih je povezovala, 1 Mz 1 predstavi soboto kot dan, v katerem vsa judovska skupnost (po domovih in morda že v shodnicah) časti Boga in se tako doživlja povezana. Zdaj je praznovanje sobote znamenje Božjega ljudstva, zato ima sobota v 1 Mz 1 tako pomembno vlogo. Bog je vse ustvaril v šestih dneh, sobota pa je dan počitka. Ta dan naj bi človek odložil svoje delo in slavil Gospoda in se tako srečal s seboj, bližnjimi in stvarstvom. Praznovanje sobote je tako ohranjalo izgnano judovsko skupnost v njihovi narodni zavesti in v upanju na vrnitev v domovino.

KAKO DO MODROSTI, KI DAJE ŽIVLJENJE

Prvo pismo Korinčanom je neizčrpen učbenik za življenje krščanskega občestva. Apostol se v njem dotika različnih izzivov, ki so vznemirjali mlado korintsko občestvo, ki je hotelo v poganskem okolju, zagledano samo vase, v svojo moč in modrost, živeti na *nov način*, na Kristusov način, ki so ga začutili po Pavlovem oznanilu in evharistiji, ki so jo obhajali. Po prvem navdušenju so kmalu nastopile preizkušnje vsakdanjega življenja. Ni bilo lahko trajno spremeniti starih navad in razvad, težko se je bilo odpovedati privilegijem, ki so jih bili prej deležni v zameno za lojalnost različnim kultom in voditeljem, težko se je bilo odpovedati kulturi permisivnosti, užitka in sektaštva, ki je ponujala vse takoj in ni bila usmerjena ne v prihodnost in ne k drugemu. Prej ali slej so ugotovili, da je težko živeti visoke etične standarde krščanske ljubezni, še težje pa jih je bili prepoznati v drugih članih skupnosti. Vsekakor jih je težko živeti sam.

Rotim vas, bratje, v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa, da vsi govorite isto in naj ne bo med vami razdorov, temveč se izpopolnjujete v istem umevanju in istem mišljenju. (1 Kor 1,10)

Pavel se z dramatičnim pozivom k edinosti obrača k svoji krščanski skupnosti v Korintu, ki je v nevarnosti, da se bo zaradi notranjih prepиров popolnoma izpraznila in potopila v pogansko okolje. Z besedo *rotim* (gr. *parakalō* – pozivam, rotim, prosim, vabim, spodbujam; tolažim), ki se ponovi še v 4,16 (*Rotim vas torej, postanite moji posnemovalci.*), zameji prvo večjo literarno in tematsko enoto pisma (1,10–4,21). Do Pavla so namreč prišle govorice, da se korintski kristjani vedno bolj navezujejo na določene oznanjevalce evangelija kot pa na evangelij sam. Posamezne skupnosti so se očitno začele navduševati nad posameznimi vidiki novega oznanila, ki so jih prepoznali v svojih voditeljih, in se tako začeli med seboj ločevati na Pavlove, Kefove, Apolove, Kristusove. Ko Korinčani razpravljajo o svojih oznanjevalcih, jih obravnavajo kakor druge modrijane in učitelje, ki na način sveta oznanjajo človeško modrost. Nekateri raziskovalci domnevajo, da so bili Korinčani pod vplivom helenističnih mističnih kultov ali mistične tradicije judovstva, kar jim je omogočalo, da so svoje krstitelje povzdignili na raven mistagogov, katerih vloga je bila učiti razne ezoterične modrosti (Brown 1995, 21–23). V tej paraklezi (spodbudi) je tako zajet glavni namen celotnega pisma: Korinčani morajo prepoznati križanega Kristusa kot edini živi temelj njihovega novega življenja ter prevzeti njegovo mišljenje (2,16).

Svoj poziv k edinosti Pavel še podkrepi z njegovim posebno dragim nazivom *bratje* (*adelphoi*),¹ s čimer jim kliče v zavest, da so postali po krstu novi ljudje, bratje in sestre med seboj, udje Kristusovega telesa. Ker so torej vsi *eno telo* (gr. *sōma*), torej med seboj enakopravni, povezani in odvisni, v Cerkvi ne obstaja delitev služb glede na pomembnost, temveč zgolj glede različnih darov služenja (prim. 12,12–30). Družinskemu izrazu *adelphoi*, s katerim Pavel vedno zaznamuje neko pomembno temo (prim. v. 26; 3,1; 7,29; 10,1; 12,1), je prva

Krščevanje v Jordanu

¹ Izraz *adelphoi* srečamo v 1 Kor kar 20-krat: 1,10.11.26; 2,1; 3,1; 4,6; 7,24.29; 10,1; 11,33; 12,1; 14,6.20.26.39; 15,1.31.50.58; 16,15.

To se je zgodilo v Betaniji, onkraj Jordana, kjer je Janez krščeval. (Jn 1,28)
Kraj ob Jordanu, kjer je bil po tradiciji krščen Jezus.

Cerkev dala svoj lastni, poglobljeni eklezijski pomen. Z njim nikoli ne naziva samo moških niti ne samo posameznikov, temveč vedno vernike – za ude Kristusovega telesa, ki so po veri in krstu stopili v občestvo s Kristusom in se zbirajo k obhajanju evharistije (prim. 10,1; 11,33) in so v Kristusu postali bratje in sestre.

Je mar Kristus razdeljen? Je bil mar Pavel za vas križan? Ali ste bili v Pavlovo ime krščeni?
(1 Kor 1,13)

Zakaj se je Pavel tukaj tako odločno odzval na problem razdeljenosti v skupnosti? Pri sklicevanju na pripadnost različnim oznanjevalcem Pavlu očitno ne gre zgolj za neko površno strankarsko vprašanje oziroma za različna mnenja o vsakdanjih stvareh, temveč za osnovno vprašanje o temelju in izvoru novega življenja, ki so ga sprejeli s krstom. Izvor in temelj njihove nove identitete ni oznanjevalec, od katerega so prejeli vero in krst, temveč edino Gospod Jezus Kristus. Zato uporabi tudi zelo močan izraz *razdor* (gr. *schismata* – razkol, ločina; raztrganina), ker je to v resnici krivoverstvo, ker cepi Kristusovo telo, ki je eno in trga dele občestva od Izvora, ki daje občestvu življenje in smisel.

Korinčani očitno še niso doumeli pravega pomena krščanskega krsta. Morda so pričakovali, da jim bo voda krsta na čudežni način izmila bremena starega človeka in jim bo Bog namenil posebne privilegije in zaščito. Prav zato Pavel na začetku pisma zanika, da bi prišel k njim z namenom krščeati, temveč je hotel samo oznanjati evangelij križanega Kristusa (prim. 1 Kor 1,14-17). Kaže pa, da so Korinčani krst dojemali bolj kot obred sprejema v skupnost ali celo kot izraz pripadnosti določenemu učitelju in njegovemu nauku, kar je krst tako v poganski kot judovski tradiciji v resnici pomenil. Razni helenistični kult, ki so jih poznali iz svojega neposrednega okolja, so razumeli krst kot magični obred vstopa v neko izbrano in zaprto skupnost, pri čemer je bila novokrščenim običajno izročena tudi neka posebna skrivnost in vedenje. Podobno, čeprav bistveno bolj spokorno funkcijo, je imel krst v kumranski skupnosti (Fitzmyer 2008, 146; Rüpke 2002, 41–67).

Verjetno je Pavel tudi zaradi tega pozunanjenega in bolj sociološkega razumevanje krsta v korintskem občestvu kasneje v Pismu Rimljanom predstavil krščanski krst kot vernikov vstop v celotno Kristusovo skrivnost, to je v njegovo življenje, smrt in vstajenje. S krstom je vernik skupaj s

Kristusom pokopan v smrt, *da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novega življenja* (Rim 6,4). Pri krstu nikakor ne gre za sprejetje neke magične formule, neke nove ideje ali modrosti, ki bi vse reševala, ampak je sprejetje *novega življenja* – to je Božjega življenja. To življenje, ki je človeku darovano po Svetem Duhu, je življenje ljubezni in ga je mogoče živeti samo v občestvu, samo v odnosih. Kristus je s svojo smrtjo in ne z nekim novim naukom uničil greh in smrt. Kristus je na križu resnično umrl in je tako kot Bog in človek sestopil v človekovo smrt. Samo na ta način jo je lahko uničil in preustvaril v življenje. To resnico poudari apostol, ko zastavi Korinčanom retorično vprašanje: *Je mar Kristus razdeljen?* (v. 13a). Tega novega življenja si človek ne more pridobiti z učenjem ali še s tako vzornim moralno-etičnim življenjem, ampak ga lahko samo po Svetem Duhu sprejme iz Kristusove popolne – »nerazdeljene« – daritve. Odgovor na zastavljeno vprašanje bi moral zato biti popolnoma jasen: *Je bil mar Pavel za vas križan? Ali ste bili v Pavlovo ime krščeni?* (v. 13bc).

Velik kamnit krstilnik ob reki Jordan

Kristus me namreč ni poslal krščevat, ampak oznanjat evangelij, a ne z modrostjo besede, da se Kristusov križ ne izniči. (1 Kor 1,17)

Pavel povzame v tej vrstici moto svojega misijonskega poslanstva. Kristus ga je poslal oznanjat evangelij na nov način – ne z modrostjo sveta ali z *visokostjo besede* (2,1), temveč na način Kristusovega križa. V nadaljevanju pisma bo skušal razložiti, kaj to pomeni. Stoji namreč pred nalogo, kako sporočiti skrivnost Božje modrosti in odrešenja, razodete v Jezusu Kristusu, v okolje cvetoče blaginje in moralnega razvrata, ki je se zavedalo svoje moči in modrosti ter je prisegalo na svobodomiselnost in pluralizem. Pavel se zaveda nevarnosti, da bi se oznanjevalci ujeli v lepe besede in miselne konstrukte, ki pa človeku ne bi razkrile izvora novega življenja, ki je v popolni ljubezni Očeta in se nam razodeva po Kristusovem križu. Za sprejetje in oznanjevanje resnice o Božjem načrtu za človeka, ki je zmaga nad smrtjo in večno življenje, je potrebno iti globlje od mišljenja in govorjenja. Kljub nedvomni lastni retorični in teološki spretnosti se zaveda nemoči človeške besede pred Božjo skrivnostjo, ki se je razodela po Kristusovem križu. Križ predstavi Pavel kot osnovni kriterij spoznavanja Boga, kot ločnico med človeškim in Božjim načinom oznanjevanja oziroma razodevanja. Božji paradoks, ki se kaže v evangeliju križa (1,18-25) in v izbiri poklicanih, ki jim je bil evangelij oznanjen (1,26-31), doživlja tudi oznanjevalec sam. Kakor evangelij ne potrebuje velikih besed, tako tudi ne potrebuje mogočnih oznanjevalcev, ki bi se zanašali na lastne sposobnosti. Tudi to bi lahko izničilo moč križa, ki je srce oznanila. Zato se Pavel, ki je bil vsekakor nadarjen govornik, zavestno odpove velikim besedam modrosti in vsečnosti. Zavrača človeško modrost v filozofskem smislu, zavrača njen način izražanja oziroma umetnost lepega govorjenja, ki je tipična za klasični grško-rimski svet, ki pa lahko izniči moč Kristusovega križa (Matjaž 2015, 45). Z izrazom, *da se Kristusov križ ne izniči* (gr. *kenōthē*), Pavel ne svari samo pred razvrednotenjem Kristusove žrtve s praznim govorjenjem in nevrednim življenjem, temveč pokaže tudi na veličino Božje daritve, ki se je v Kristusu popolnoma izročil človeku, ko je *sam sebe izničil* (gr. *ekenōsen*) *tako, da je prevzel podobo služabnika in postal podoben ljudem* (Flp 2,7).

Božja modrost se razodeva samo po Duhu (1 Kor 2,6–3,4)

Apostol se zaveda nemoči človeške besede in človeške modrosti pred veličino Božje ljubezni, ki se je razodela v Kristusovem križu. Človek z lastno modrostjo ne more prepoznati, da se je v Kristusovem ponižanju na križu razodela Očetova ljubezen do Sina in Sinova predanost Očetu, ki je človeku ponovno odprla pot v Očetovo naročje. Brez daru Božje ljubezni, ki se iz Kristusove daritve po Svetem Duhu izliva v človeška srca (Rim 5,5), človek ne more zaživeti in razodeti novega življenja. Pavel v odlomku 2,6–3,4 spregovori o načinu spoznavanja teh najglobljih duhovnih resničnosti življenja. Bog se človeku želi razodeti, zato je Božje skrivnosti mogoče spoznati, vendar ne na način človeške modrosti, temveč na Kristusov način, na način velikonočne ljubezni.

Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, to je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo. (1 Kor 2,9)

Pavel se trudi ponovno razložiti *drugačnost modrosti*, ki jo oznanja. To ni modrost, do katere se pride z razpravljanjem in prepričevanjem, ampak je to *modrost ljubezni*, ki zahteva sprejetje in predanost. Modrosti križanega Kristusa ni mogoče sprejeti le s človeškim razumom, ampak je pri tem potrebna vera v absolutno ljubezen Boga Očeta. Ta se je razodela prav v tem, *da je poslal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje* (Jn 3,16). To je skrivnost Božje ljubezni, ki jo lahko sprejme samo človek, ki ljubi. V Pismu Rimljanom Pavel to misel nadaljuje, ko zatrjuje, *da njim, ki ljubijo vse pripomore k dobremu* (Rim 8,28). Za kristjana je tako ljubiti in verovati neločljivo povezano. Pri tem nujno potrebuje Svetega Duha, ki z Božjo lučjo osvetljuje dogodke lastnega življenja in življenja sveta, da lahko odkrije njihov pravi pomen in prepozna v njih Božje delovanje. Sveti Duh vernika odpre za spoznanje, kdo je Kristus in kdo je on sam. Nihče namreč ne more reči: *Jezus je Gospod*, razen v Svetem Duhu (12,3; prim. Jn 14,26; 15,26; 16,13). Ko Pavel pravi, da Duh preiskuje celo *Božje globine* (1 Kor 2,10c), lahko misli pri tem predvsem na ljubezen Sina, ki

se ni ljubosumno oklepal svoje enakosti z Bogom, ampak je sam sebe izničil tako, da je prevzel podobo služabnika in postal podoben ljudem ... in je sam sebe ponižal tako, da je postal pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu (Flp 2,6-8). Ta Božji sestop v najglobljo človeško temo – v greh in smrt, pomeni za človeka novo rojstvo v novo življenje. To je življenje sina, ki je rojen iz ljubezni Očeta. Zdi se, da je za Pavla tisto najgloblje, kar Duh iz Božjih globin prenaša v človekovo srce, prav modrost spoznanja, da je Bog ljubeči Oče. *Kajti vsi, ki se dajo voditi Božjemu Duhu, so Božji sinovi. Saj niste prejeli duha suženjstva, da bi spet zapadli v strah, ampak ste prejeli duha posinovljenja, v katerem kličemo: 'Aba, Oče!'* (Rim 8,15-16; Gal 4,6). Novo življenje, ki ga vernik živi, tako ni sad njegovega naprezanja, ampak Božjega daru. Prav njegovo osebno novo življenje je v Kristusu že uresničeno, zato lahko Pavel v njegovem imenu zatrdi: *Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe* (Gal 2,19b-20). Ta Božja modrost, ki je človeku darovana po Duhu, osvobaja Kristusovega učenca bremena lastne modrosti ter ga napolnjuje z upanjem in življenjem, ki ga je *Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo* (1 Kor 2,9).

Literatura

- Brown, Alexandra R. 1995. *The Cross and Human Transformation. Paul's Apocalyptic Word in 1 Corinthians*. Minneapolis: Fortress Press.
- Fitzmyer, Joseph A. 2008. *First Corinthians*. The Anchor Yale Bible 32. New Haven; Yale University Press.
- Matjaž, Maksimilijan. 2015. *Klic v novo življenje. Prevod in komentar Pavlovega Prvega pisma Korinačnom*. Ljubljana: Teološka fakulteta.
- Rüpke, Jörg. 2002. »Collegia sacerdotum: Religiöse Vereine in der Oberschicht« V U. Egelhaaf-Gaiser in dr. ur. *Religiöse Vereine in der römischen Antike. Untersuchungen zu Organisation, Ritual und Raumordnung*. Tübingen: Mohr Siebeck, 41–67.

ODKRIVANJE SPOROČILA Z VPRAŠANJI, PISANJEM PISEM, POROČIL ...¹

Že predstavljene metode dela s Svetim pismom so nas gotovo potrdile v spoznanju, da je poglobljanje v Sveto pismo hkrati preprosto in zahtevno. Preprosto, ker nam je Božja beseda že izročena. *Ni na nebu, da bi moral reči: 'Kdo se bo za nas povzpел do neba, da nam jo prinese in jo oznani, da jo bomo mogli izpolniti?' Tudi ni onkraj morja, da bi moral reči: 'Kdo se bo za nas odpravil čez morje, da nam jo prinese in nam jo oznani, da jo bomo mogli izpolniti?' Kajti prav blizu tebe je beseda, v tvojih ustih in v tvojem srcu, da jo lahko izpolnjuješ* (5 Mz 30,11-14). Bližina besede je za pisca teh vrstic že sama po sebi dovolj, da jo lahko izpolnjujemo. Zahteva le voljno srce, ki hoče poslušati Gospoda.

A to poglobljanje v Božjo besedo in njeno poslušanje je hkrati težko. Kajti naše srce se tudi upira Gospodu. Njegova beseda nas kliče k spreobrnjenju. Mi bi se spreobrili le v tistem, kar si sami izberemo. Gospod pa hoče celega človeka. Pismo Hebrejcem pravi: *Živa je namreč Božja beseda in učinkovita in ostrejša kakor vsak dvo-rezen meč in prodre do ločitve duše in duha, tudi do sklepov in mozga, in presoja misli in namene srca* (Heb 4,12).

Prva metoda, ki jo bomo predstavili danes, nas z vprašanji povede prav v to stičišče duše z Bogom.

Z VPRAŠANJI DO SPOROČILA

Ta metoda nam lahko odpre globoko spoznanje svetopisemskega sporočila z vprašanji, na katera vsak član skupine odgovori najprej sam pri sebi, potem pa si člani odgovore podelijo v skupini. Srečanje se kot vedno začne z molitvijo.

1. Povemo, iz katere knjige Svetega pisma je odlomek, ki ga želimo »prežvečiti«, kdo ga je napisal, komu je namenjen, o čem govori.
2. Odlomek nekdo prebere, lahko tudi voditelj.
S prvimi vprašanji želimo ugotoviti, kaj odlomek govori o Bogu: Kakšen je? Kako deluje? Kaj odlomek govori posebej o Očetu, Sinu, Svetem Duhu? Odgovore zapišemo.

3. Vprašamo se, kaj odlomek govori o človeku: Kaj govori o njegovih lastnostih? Kaj govori o njegovem delovanju? Kaj govori o njegovem obnašanju?

4. Kaj je glavno sporočilo odlomka?

Odgovor zapišemo s čim manj besedami in upoštevamo vse doslej ugotovljeno.

5. Poiščemo vzporedne odlomke v Svetem pismu – spomnimo se, kje smo zasledili podobno sporočilo.

6. Spomin besede – iz vsega ugotovljenega in spoznanega vzamemo eno BESEDO ali eno VRSTICO in to ohranimo.

7. Aplikacija – Kako bom jaz uporabljal/a to besedo v svojem življenju?

Ali mi to daje nekaj, kar moram verovati; ali je zame to nekaj novega? – Ali moram glede na spoznano v življenju kaj spremeniti? – Ali je kaj takega, kar moram predati Bogu, da bo On spremenil? – Ali moram in koliko moram storiti jaz?

8. Sklepna molitev, v kateri lahko izrečemo spomin besede ali prošnje, zahvale ...

To ni študij Svetega pisma, pač pa molitev s Svetim pismom in odkrivanje globine Božje besede. Zato se na začetku molitve postavimo pred Jezusa in ga prosimo, naj nas po Svetem Duhu pouči, da bomo sporočilo Svetega pisma pravilno razumeli. Prosimo ga, naj bo vse, kar počnemo, v Božjo slavo in nam v rešenje.

Božji besedi se lahko približamo na mnogo različnih načinov, na katere nas usmerijo že sam odlomek kakor tudi značaj skupine ali ustvarjalnost voditelja. Na kratko bomo navedli nekaj primerov. Posamezen pristop je lahko tudi nekoliko igriv.

ASOCIACIJE

- a) Asociacije na svetopisemsko besedilo

Povabimo udeležence, da navajajo asociacije, ki se jim porajajo ob svetopisemskem odlomku ali določeni osebi iz Svetega pisma. Te asociacije so običajno dejanske ali namišljene življenjske situacije

¹ Besedilo je uredila in pripravila za objavo s. dr. Snežna Večko po razlagi dr. Adalberta Rebiča.

in dogodki. Ob njih se lahko razvije pogovor, kako s pomočjo svetopisemskega odlomka ovrednotimo ali živimo tisto situacijo.

b) Asociacije ob dejanskih situacijah

Skupini predstavimo neki primer ali neko izpoved, na katero skušajo najti besede iz Svetega pisma, ki jim ob tem pridejo na misel in bi lahko pomagale situacijo ovrednotiti, pokazati smer ali rešiti problem.

ZA IN PROTI

Ta metoda zahteva še večjo angažiranost v iskanju razlogov za moje stališče ob Božji besedi.

Postavimo nekaj situacij ali vprašanj:

Ko pride do prepira ...

Ko bi se človek ravnal po besedah iz govora na gori ...

Kdor spoštuje pravico in red ...

Skupino razdelimo na dva dela. Ena skupina odgovarja tako, kot menijo, da bi odgovarjali kristjani, druga skupina pa kot nekristjani. Odgovore, ki naj jih tudi napišejo na listke, nato zberemo in zamenjamo, tako da tisti, ki so odgovarjali kot kristjani, prevzamejo vlogo nekristjanov in skušajo zavzeti svoja stališča ter obratno.

Svetopisemski odlomek lahko prevedemo tudi v njegovo nasprotje:

Blagor ubogim _____. Ubogi so zapuščeni.

O teh nasprotnih stališčih se lahko pogovarjamo tako, da iščemo razloge »za« in »proti«.

PISANJE PISMA

V Svetem pismu so pisma, naslovljena na skupnosti ali posamezne osebe, pogosta literarna vrsta. Najbolj znana so novozavezna pisma apostolov, pomembna pa so tudi v Stari zavezi, tako npr. v Ezrovi in Esterini knjigi, Jeremijevo pismo idr. Z metodo pisanja pisem v skupini se svetopisemska besedila lahko ustvarjalno prenesejo v sedanost. Izhodišče za pismo, ki ga predložimo udeležencem, more biti določena, posebej kakšna aktualna tema, ali pa izbrano svetopisemsko besedilo, ki ga naj napravijo za svoje s pomočjo pisanja pisma. Lahko uprizorimo, da skupine predstavljajo posamezne osebe ali ustanove in si med seboj pišejo pisma.

NOVINARSKO POROČILO

Metoda pisanja novinarskega poročila je posebej uporabna za pripovedne tekste iz Stare in Nove zaveze. Med mnogimi novinarskimi metodami lahko izberete tudi pisanje reportaž, komentarjev, oglasov in intervjujev.

KOLAŽI IN RISANJE

Ta metoda omogoča sodelovanje tudi tistim, ki jim morda pisanje in govorjenje ne gresta toliko od rok. Lahko pa s kolažem ali sliko izvirno in osebno izpovedo svoj pogled in doživljanje neke teme ali svetopisemskega besedila. Dejstvo je, da se z besedami ne moremo popolnoma izraziti. Ti izdelki lahko ostanejo v prostoru, kjer se skupina srečuje, in tako stalno obnavljajo doživetja in izživajo nove asociacije.

LASTEN PREVOD

To lahko delamo tudi, če ne znamo jezikov izvirnika, hebrejščine in grščine, tako da skušamo s svojimi besedami povedati določeno besedilo. Osebni prevod kaže, kako je nekdo dojel določeno besedilo in na kakšen način skuša njegovo sporočilo posredovati naprej.

IZBIRANJE NASLOVA

Pri metodi izbiranja naslova je treba iskati po eni strani primeren, zveneč naslov, po drugi pa je treba paziti, da se čim bolj ujema z vsebino.

Metodo lahko izvajamo na dva načina:

- Skupina naj sama najde naslov za določeno besedilo.
- Skupina mora med danimi naslovi izbrati tistega, ki se zdi najprimernejši.

VREDNOTENJE DELA V SKUPINI

Po opravljenem delu v refleksiji zberemo in pogledamo to, kar je bilo doseženo, ugotavljamo pa tudi pomanjkljivosti. Vloga refleksije je torej v tem, da krepi in pogloblja, pa tudi daje motive za nadaljnje delo. Praktično lahko to izvedemo z nekaj vprašanji, na katera lahko odgovore (anonično) napišemo na list papirja in jih nato preberemo pred vsemi. Razgovor naj bi privedel do sklepov in stališč, ki naj jih zavzamemo.

PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Papež Frančišek je velik poslušalec Besede in njen spreten razlagalec. Pustimo se nagovoriti njegovim mislim. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje objavo besedil z njihove spletne strani.

**Vrata so ozka,
a vedno na široko odprta!**
(Ob odlomku Lk 13,22-30)

Jezusovega stavka: *Prizadevajte si, da vstopite skozi ozka vrata, kajti povem vam: Veliko jih bo želelo vstopiti, pa ne bodo mogli* (Lk 13,24), na začetku učenci morda niso niti razumeli, pravi papež Frančišek. S podobo vrat je skušal svojim poslušalcem pojasniti, da ni bistveno število, koliko se jih bo zveličalo. Pomembno je, da vsi vedo, katera pot vodi v zveličanje. Ta pot pa predvideva hojo skozi vrata. »Toda kje so vrata, kakšna so vrata, kdo je vrata«, sprašuje sveti Oče. Nato ponovi evangelistove besede, da je Jezus sam vrata, ker nas vodi k občestvu z Očetom. Skoraj nerazumljivo je, zakaj so ta vrata ozka. Zakaj Jezus pravi, da so ozka? Vrata so ozka, ne zato, ker so zatiral-ska, temveč ker zahtevajo, da zmanjšamo in brzdamo našo ošabnost in naš strah in se s ponižnim in zaupljivim srcem odpremo Njemu ter priznamo, da smo grešniki, potrebni njegovega odpuščanja. Zaradi tega so ozka, da brzajo našo ošabnost, ki nas napihuje. Vrata Božjega usmiljenja so vedno na stežaj odprta za vse! Bog ne daje nikomur prednosti, ampak vedno sprejema vse brez razlik. Vrata so ozka, da zmanjšajo našo ošabnost in naš strah. Na stežaj odprta, ker nas Bog brez razlikovanja sprejema. Zveličanje, ki nam ga On daje, je neusahljiv tok usmiljenja, ki podre vsako prepreko ter nepričakovano odpre pogled svetlobe in miru. Ozka so vrata, a vedno na široko odprta, ne pozabite tega, zabiča Frančišek (21. avgust 2016).

**Pet minut za vprašanje,
kakšno je moje srce**
(Ob odlomku Lk 12,49-53)

Papež pravi, da želi spregovoriti o podobi ognja, ki ga Jezus omeni: *Prišel sem, da vržem ogenj na zemljo, in kako želim, da bi se že razplamtel!* (Lk 12,49). Razlaga, da je ogenj, o katerem govori Jezus, pravzaprav ogenj Svetega Duha, ta v nas živa in delujoča navzočnost od dneva našega krsta. Ogenj je ustvarjalna moč, ki očiščuje in prenavlja, ki sežge vsako človeško bedo, vsako sebičnost, vsak greh, nas od znotraj spremeni, obnovi in naredi sposobne ljubiti. Jezus želi, da Sveti Duh vzplamti kakor ogenj v našem srcu. Ob tem papež opozori, da ta preraste v požar Božje ljubezni, ki se začne v srcu, se razširi in stori, da Božje kraljestvo napreduje. Ne začne se pri glavi, ampak v srcu, je odločen Frančišek. Cerkev naj bo polna ognja, saj ne potrebuje uradnikov in marljivih funkcionarjev, temveč navdušene misijonarje, ki jih použiva gorečnost, da ponesejo vsem Jezusovo tolažečo besedo ter njegovo milost. To je ogenj Svetega Duha. Če ga Cerkev ne sprejme ali ne pusti vstopiti vase, postane hladna ali samo mlačna Cerkev, nesposobna dati življenje, ker je sestavljena iz hladnih in mlačnih kristjanov. Dobro nam bo delo vzeti si pet minut in se vprašati, kakšno je moje srce. Je hladno, je mlačno, je sposobno sprejeti ta ogenj? Vzemimo, vzemimo si pet minut za to, povabi papež (14. avgust 2016).

**Spomin Boga ni »trdi disk«,
ampak sočutno srce**
(Ob odlomku Lk 19,1-10)

Jezus vedno kliče po imenu, pravi papež, prav kakor je to storil z Zahejem. Jezus nas vse kliče po imenu. Moje ime je Zanj dragoceno. Zahejevo ime v jeziku tistega časa pomeni »spomin Boga«. Povabi nas, naj zaupamo spominu Boga. Tu papež v jeziku informatike razloži teološko resnico: Božji spomin ni »trdi disk«, ki shrani in arhivira vse naše podatke, njegov spomin je nežno

sočutno srce, ki se veseli, ko dokončno izbriše vso našo sled zla. Vedno poskusimo posnemati zvest spomin Boga in ohraniti dobro, ki ga prejemamo. Ohranimo spomin na prisotnost Boga in njegove Besede v življenju, poživimo v nas Jezusov glas, ki nas kliče po imenu (31. julij 2016).

Dela brez molitve so mračna

(Ob odlomku Mt 5,13-16)

...vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih (Mt 5,16) je stavek, ki ga razlaga Frančišek. Iz teh besed, pravi, dobimo opredelitev kristjana, ki mora biti luč. Kaj naj torej stori kristjan, da luč ne bo oslabela, da ne bo zmanjkalo olja v svetilki? Kaj je kristjanova baterija, ki osvetljuje? Preprosto, to je molitev, pravi sveti oče. Lahko počneš mnogo stvari, narediš veliko del, tudi del usmiljenja, lahko narediš veliko pomembnih stvari za Cerkev, katoliško univerzo, kolegij, bolnišnico; in postavili ti bodo celo spominsko ploščo kot dobrotniku Cerkve; a če ne moliš, bo vse to nekoliko mračno ali temno. Koliko del postane temnih zaradi pomanjkanja luči, zaradi pomanjkanja molitve. Kar ohranja in daje življenje krščanski luči, kar razsvetljuje, je molitev. Resna molitev, molitev čaščenja Očeta, hvalnica Trojici, zahvalna

molitev, molitev kot prošnja Gospodu – a biti mora molitev srca. To je olje, to je baterija, ki oživi luč, navdušuje papež (7. junij 2016).

Tri stopnice, ki vodijo v pogubo

(Ob odlomku Lk 6,24-26)

Papež Frančišek iz odlomka o blagih spomni na gorja, ki so omenjena ob koncu: Gorje bogatšem, gorje sitim, gorje tistim, ki se smejejo, in gorje tistim, o katerih ljudje lepo govorijo. Pravi, da imamo tri stopnice, ki vodijo v pogubo. Te tri stopnice, ki vodijo v pogubljenje, so navezanost na bogastvo – ko ničesar ne potrebujem. Potem nečimrnost – ko vsi lepo govorijo o meni, čutim se pomemben, laska se mi, verjamem, da sem pravični. Potem pa je tu še ponos, ki je povezan s sitostjo, posmehovanjem, ki zapira srce. Paziti je treba, pravi, da nam ne zdrsne na teh stopnicah: na stopnici idolov egoizma, na stopnici idolatrije denarja ter na stopnici nečimrnosti in nasičenosti srca, ki se smeji od lastnega zadovoljstva, pri tem pa pozablja na druge. Prav tako imamo tudi stopnice, ki vodijo v življenje, to so blagri, ki so naštet. Blagri so popotni vodniki, so navigatorji krščanskega življenja. Z usmeritvami teh navigatorjev lahko na tej poti nadaljujemo svoje krščansko življenje, pripomni papež (6. junij 2016).

VEČ KOT PRAVIČNO

To je knjiga o duhovnem romanju proti vratom usmiljenja in vstopu v svetišče. Bralca vabi, da stopi na to pot, premišljuje namen potovanja svojega življenja, skuša sebe videti kot romarja, ki živi in dobiva moč od Božjega usmiljenja. Hkrati pa naj bi v luči Besede razumel, kako lahko sam postane znamenje, spodbuda in opora za brate in sestre ter postaja usmiljen kakor Oče. K tej rasti so končno usmerjeni koraki proti romarskemu cilju.

Že naslov *Več kot pravično* skriva v sebi izziv. Poslušalca evangelija lahko spomni na Jezusove besede z gore: *Če vaša pravičnost ne bo večja kakor pravičnost pismoukov in farizejev, nikakor ne pridete v nebeško kraljestvo* (Mt 5,20). Obenem pa namiguje na pogosto zastavljeno dilemo v svetem letu usmiljenja: ali usmiljenje ali pravičnost. Mar ni odgovor v tem, da vsaj pri Bogu velja, da usmiljenje ne ukinja pravičnosti, temveč je ravno več kot pravičnost. Vsaj več kakor tisto, kar si ljudje običajno predstavljamo pod pravičnostjo.

Dva avtorja, oba zavzeta pastoralna delavca v krški oz. celovski škofiji, sta knjigo zgradila iz sedmih poglavij. V prvih šestih temo razvija zdaj eden, zdaj drugi, v sedmem pa začneta pogovor, v katerem se lepo dopolnjujeta. Vsako poglavje ima na koncu izredno pomembno dopolnilo vrste sodelavk in sodelavcev koroške Karitas. Spregovorijo o čisto konkretnih primerih človeške bede in žalosti, a tudi o upanja polnem posredovanju tolažbe in pomoči. Tu se srečamo z doživetji ob zapnem telefonu, žalovanjem deklice v otroškem vrtcu, reševanjem stiske brezdomca, delom svetovalca za prosilce za azil, s težavami pri karitativnem delu v Ugandi in z delom v posvetovalnici za tiste, ki ob življenjskih udarcih zapadejo v hude duševne stiske. Kot uvod k tem življenjskim zgodba pa je v vsakem poglavju kratek razmislek ob odlomku iz papeževega dokumenta *Obličje usmiljenja*.

Glavni del knjige so torej premišljevanja obeh avtorjev, v katerih vsak po svoje razvijata misel o hoji, približevanju vratom usmiljenja in prestopu praga ter vstopu v svetišče. Odločila sta se, da bosta temo naredila živo s tem, da bosta govorila v

prvi osebi ednine, torej vsak o sebi kot iskalcu in romarju. Prvo poglavje se začne z avtorjevim opisom osebnega spoprijemanja z besedo usmiljenje, pravzaprav s tem, kaj ta beseda pomeni. Razmišlja ob značilnih svetopisemskih odlomkih v Stari in Novi zavezi in tako napreduje v globino. Pri tem mu pomaga tudi besedilo papeževega dokumenta *Obličje usmiljenja*. Misel se dalje ustavlja ob znamenjih ob poti, ob pragu in vratih in končno ob vstopu v cerkev. Ob simbolu vrat dobimo premislek o Jezusovi besedi, da je *vrata k ovcam*. Pomagajo tudi okraski in reliefne podobe na vratih, ob njih in nad njimi, romanskih in gotskih cerkva. Stolnica v Krki ima poleg glavnega vhoda še prav posebno zgovoren južni portal; vreden je ogleda in premišljevanja. Ob vstopu v notranjost cerkve dobimo dragocene razmisleke ob notranji opremi: kropilni kamen, krstni kamen, ambon, oltar. Ob teh zelo konkretnih predmetih se pisec pogloblja v razodetje in v luči Besede razmišlja o Cerkvi in kristjanovih srečanjih z Božjo besedo, zakramenti in zakramentali. Božja besede osvetljuje vse to duhovno potovanje, postavlja vprašanja in ponuja odgovore. Seveda je zelo jasno, da to pisanje ni niz reportaž o dejanskih dogodkih s poti, da so to stilizacije, ki naredijo duhovno razpredanje privlačnejše in dostopnejše. Na poti življenja so tudi razpotja, potrebujemo znamenja in smerokaze, da bi se mogli pravilno odločati. Bog nam prihaja naproti s svojo besedo in postavlja table s potrebnimi opozorili in spodbudami. Berač pred vrati božjepotne cerkve je na primer dosti udomačena podoba, morda danes že bolj folklor. Pogled nanj romarja najprej zmoti, kakor da prosjak s svojo pojavo vnaša nemir v romarjevo zbranost. Počasi se romar vživlja v tega človeka in se spomni na vrsto podob iz Svetega pisma, tudi na blagrovanje ubogih v govoru na gori. Potem se spomni, da je tudi sam neke vrste berač, ki vsak dan prosi in pričakuje razumevanja, sočutja in pomoči od zgoraj. Sprašuje pa se tudi o svojem odnosu do bratov in sester, ki bi jim mogel postati *bližnji*, ko bi premagal predsodke in zaverovanost vase in se jim približal s svojo usmiljeno ljubeznijo.

V sedmem poglavju *Vrnitev v vsakdanje življenje* se razvije pogovor med piscema Michaelom in

Bog je v Jezusu iz Nazareta tvegal usmiljenje, zato je bil križan. Tudi kristjanovo življenje ni brez tega tveganja.

Klausom. V njem se mi zdi posebno dragoceno to, da neposredno načenjata vprašanje o razmerju med pravičnostjo in usmiljenjem. V Svetem pismu obeh zavez je veliko prizorov in stavkov o pravičnem Bogu, ki tudi kaznuje krivdo. Nekatere odstavke bi zaradi enostranske podobe o Bogu najraje kar preskočili, da bi obdržali pomirjujoči lik ljubeznivega Očeta in Pastirja. Pravični moramo biti do tistih, ki delajo krivico, in do žrtev. Ali ne bi bilo krivično, ko bi Bog grešniku ne dal priložnosti, da se zave grdobije svojega greha, ga iz srca obžaluje in spremeni svoj življenjski slog? Šele tako postane sposoben sprejeti usmiljenega Boga. Pri tem pa se mora zavedati, da nima nobene pravice do usmiljenja, ampak mu je to vedno podarjeno. S tem spoznanjem v duši more tudi sam rasti v usmiljenem pogledu na ljudi okrog sebe. Brez naivnosti, ki se izogiba pogledu na vso zapletenost življenja in človekovo nagnjenost k slabemu. Naša dobrot mora bližnjemu pomagati, da bo mogel prav slišati, kako ga Bog sam ogorjača po Jezusu Kristusu in kako naj stopi na rešilno romarsko pot proti vratom usmiljenja. Bog je v Jezusu iz Nazareta tvegaj usmiljenje, zato je bil križan. Tudi kristjanovo življenje ni brez tega tveganja.

Fotografije v knjigi na svoj način prispevajo k temu, da bralec lažje sledi sporočilu besed. Vse so povezane s starodavno stolno cerkvijo v Krki na Koroškem. Cerkev nad grobom sv. Heme je s svojo veličastno zunanjsčino, portalom, okni, vrati, pragom in drugimi detajli konkretna podoba simbolov vrat usmiljenja, praga in svetišča, ki v besedilu zavzemajo osrednje mesto. Vmes so tudi detajli, kot je zajemanje studenčnice ob poti ali metanje kovancev v beračevo posodico. Zato so te fotografije, ki so vse drugo prej kot poceni razglednice, bistveni sestavni del sporočila, posrečena konkretizacija tega, kar pripovedujejo besede.

Izredno sveto leto, ki je posvečeno usmiljenju, se bo končalo ob koncu tega cerkvenega leta. A menim, da bo knjiga ohranila vso svojo vrednost tudi po tem letu. Božje in človeško usmiljenje je in ostane v jedru življenja in krščanskega iskanja ter potovanja proti večnosti.

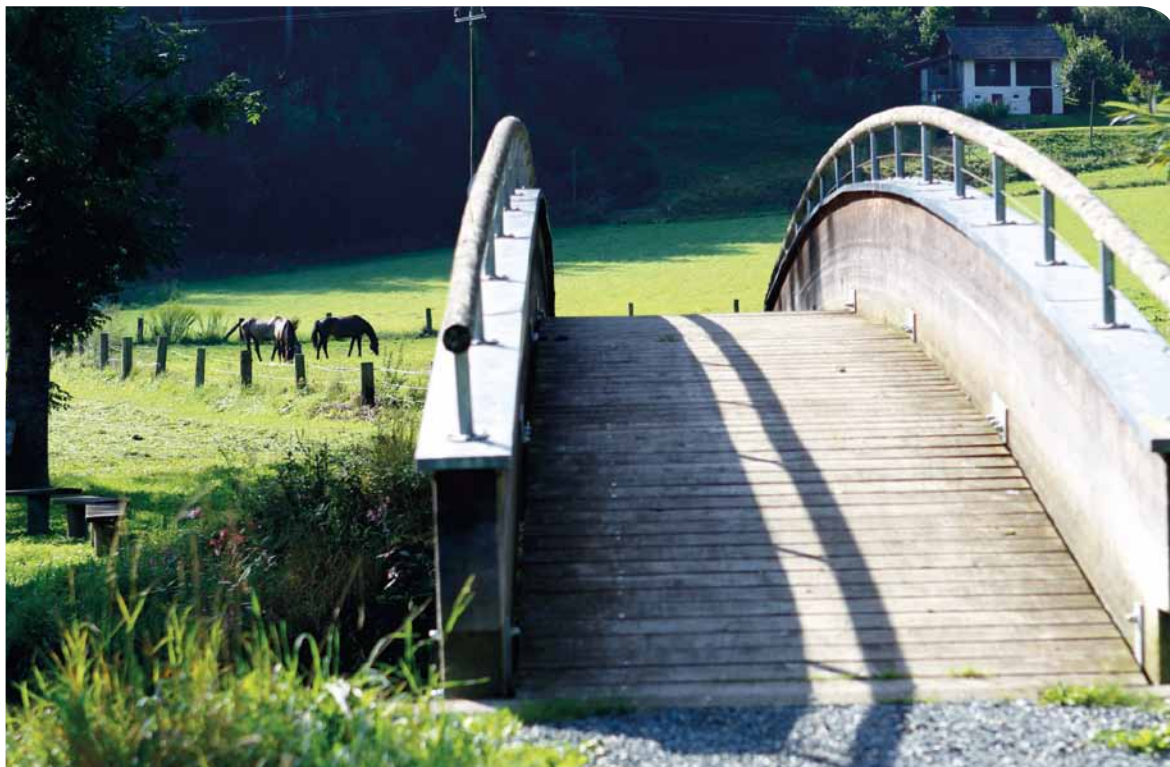
Marijan Peklaj

Knjigo *Več kot pravično. Prestopiti prag usmiljenja* avtorjev Klause Einspielerja in Michaela Kapellerja je izdal Dušnopastirski urad krške škofije v Celovcu, 2016.

Elektronsko obliko knjige *Več kot pravično* lahko prelistate na spletni strani Slovenskega bibličnega gibanja:

www.sbg.rkc.si

PRESTOPITI PRAG USMILJENJA

Klaus Einspieler, Michael Kapeller

1. poglavje:

Spodbuda, Odhod v bolj človeški svet (Michael Kapeller)

Usmiljenje! Dolgo časa sem se na široko izogibal te teme. Beseda je zvenela v mojih ušesih kakor vojaško povelje: »Bodi velikodušen! Bodi potrpežljiv! Zavzemaj se za revne in šibke! In če si naredil vse to, ne bodi ponosen, ampak se zavedaj svojih slabosti.« Ta zahteva je bila zame nepriročna in zato mi je beseda dolgo ostala tuja. Hkrati pa me usmiljenje nikoli ni pustilo čisto hladnega. Torej se nisem izogibal te teme, ker bi jo zavračal, ampak da bi se z njo ukvarjal z varne razdalje. Bila mi je kot visoka gora, ki si jo od spodaj ogleduješ, jo meriš in opisuješ. A goro spoznaš šele, če stojiš na njenem vrhu. In slutil sem, da je tako tudi pri usmiljenju. Treba se je povzpeti na to goro. Šele izkušnja vzpona in pogled, ki se pri tem ponuja, odpirata novo obzorje. Tako sem vedno znova sprejel odločitev, lotiti se tega vrha. Moje oči so iskale ustrezno pot, po kateri bi se

lahko vzel nanjo. Toda zdelo se je, da leži vstopna točka vedno na drugi strani gore. Bal sem se pričakovanega napora in spremembe svojih navad. Vedno znova so se porajala vprašanja. Dokler nisem bil nekega dne tako nepričakovano in presenetljivo soočen s to temo, da se ji nisem mogel več izogniti. To spodbudo sem prejel v nedeljo, 17. marca 2013. Izvolitev Joséja Marija Bergoglia za rimskega škofa in papeža je nekaj dni prej očarala ves svet in tudi mene. Napeto sem pričakoval, kakšen teološki poudarek bo papež iz Argentine podal v svojem prvem govoru pri molitvi Angelovega češčenja. Toda njegove besede so bile preproste in zdelo se je, da ne polaga veliko pozornosti prefinjenemu teološkemu programu. Papež Frančišek se je ustavil ob knjigi kardinala Walterja Kasperja, ki ga je nagovorila. Močno ga je navdušila misel: »Nekaj sočutja spremeni svet, ga naredi manj hladnega in bolj pravičnega.« Ko sem slišal ta stavek v večernih novicah, sem opazil, kako se moji vojaški ukazi usmiljenja začnejo umikati nazaj v vojašnice. Morali so narediti prostor drugačnemu dožemanju usmiljenja. Za papeža Frančiška usmiljenje namreč ni najprej nujna zahteva za izboljšanje sveta. Primerja ga s plaščem, ki greje hladen svet, kar pomeni, da ga dela bolj človeškega.

Potrditev za ta pogled sem našel v Svetem pismu, in sicer v pripovedi o usmiljenem Samarijanu. Luka pripoveduje o tem, kako je neki učitelj postave vprašal Jezusa, kaj naj stori, da bi dosegel večno življenje. Na ta način ga je hotel preizkusiti. A Jezus se ne spusti na to akademsko raven, temveč mu ukaže, da naj si prebere odgovor v Postavi – Mojzesovih knjigah. Temu poznavalcu Svetega pisma ni treba dolgo iskati. Poveže osrednjo misel besedila *Poslušaj, Izrael!* v 5 Mz 6,4-5 z zahtevo po ljubezni do bližnjega v 3 Mz 19,18: *Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe* (Lk 10,27). S tem pa učitelj postave ni zadovoljen. Iz osebe, ki želi preizkusiti teološke sposobnosti potujočega pridigarja, se spremeni v učenca, ki hodi v Jezusovo šolo. Postavi vprašanje, izhodiščno za eno najbolj znanih prilik v svetovni književnosti: *In kdo je moj bližnji?* (Lk 10,29). Jezus mu pripoveduje o človeku, ki so ga na poti iz Jeruzalema v Jeriho ujeli roparji, ga slekli, pretepli in pustili napol mrtvega. Duhovnik in levit, predstavnika bogoslužnega življenja v jeruzalemskem templju, prideta mimo, ga pogledata in gresta naprej. Le človek iz Samarije, tujec, se ustavi, mu oskrbi rane, ga pelje v gostišče in poskrbi zanj. Njegova skrb sega celo tako daleč, da gostilničarju pusti dva denarija za nego človeka in se zaveže, da ob vrnitvi plača vse dodatne stroške. Na koncu svoje zgodbe Jezus še enkrat ponovi vprašanje, ki mu ga je zastavil učitelj Postave, vendar z odločilnim poudarkom: *Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?* (Lk 10,36). Nenadoma pa zdaj to ni več bližnji v smislu človeka, h kateremu se obrnemo od zgoraj in je zato pogosto objekt naše ljubezni. Poudarek pri Jezusu je na osebi, ki ranjenca sprejema za bližnjega. V tem se kaže usmiljenje, ker osebo stiska sočloveka gane in skladno s tem tudi ravna.

V tem svetopisemskem odlomku je zame oživel to, kar papež Frančišek opisuje kot »več toplote«, ki skozi usmiljenje vstopa v svet. Hkrati pa se je v meni, sicer zadržano, spet oglašalo povelje usmiljenja: »Torej le gre za zahtevo dejavne ljubezni do bližnjega. Sicer iz zornega kota odnosa do sočloveka, in vendar je med nama razlika. On potrebuje pomoč, jaz pa naj v njem vidim bližnjega, ki sem mu dolžan pomagati.« Te misli se nisem mogel otrestiti in tako je gora usmiljenja pred menoj še

zrasla. Dokler nisem nekega dne videl v razkošno oblikovanem evangelijskem rokopisu iz 6. stoletja, tako imenovanem *Codex Rossanensis*, nenavadno sliko usmiljenega Samarijana. Poudarek te upodobitve je namreč na ranjenem. Na tleh leži gol in poškodovan. A v svoji stiski ni sam. Dve osebi se nagibata k njemu. Ena je zavita v svetlo belo obleko, ki je povezana s krili. Tako v njej zlahka prepoznamo angela. Angel drži v rokah ruto, ki sega do druge postave. Ta oseba se sklanja globoko nad ranjenca, zato je to lahko samo usmiljeni Samarijan. A samo na prvi pogled. Drugi pogled razkriva, da nosi svetniški sij. Poleg tega ni oblečen kakor tujec, temveč nosi gospodska oblačila. Za slikarja, ki je ustvaril ta prikaz, namreč Samarijan ni kakšen trgovec, ki slučajno hodi po isti poti, ampak sam Jezus Kristus. Tako se razlaga svetih spisov bistveno spremeni. Če je Kristus Samarijan, v ospredju besedila ni poziv k dobroti, temveč usmiljenje kot bistvena lastnost Boga. V Jezusu Kristusu se Bog ozira na človeka kot milostljivi oče, ki se ne izogiba ljudi v stiski, temveč dopušča, da ga naša beda gane. Začel sem drugače umevati ta odlomek. Nenadoma nisem bil več tako izrazito usmerjen na Samarijana, ampak sem se poistovetil z napadenim, ki je nemočen na tleh. Pri tem pa me je presenetilo, da se ni takoj oglasil notranji ugovor, da bo na ta način prišla na dan moja nemoč. Obratno – občutil sem, da se v meni začne širiti olajšanje. Ni mi treba biti vedno močan in preigravati obstoječih mej, ampak smem vse to dopustiti. To spoznanje je bilo povezano z občutkom zaupanja in varnosti: V izkušnjah šibkosti nisem sam. Kristus in božanski sel sta z menoj, oskrbujeta moje rane, me dvigneta iz prahu in skrbita zame.

Prepričanje, da se nas v Kristusu dotika Božje usmiljenje, evangelist Luka poudari že pred prilikom o usmiljenem Samarijanu. Tam pravi Jezus: *Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče!* (Lk 6,36). To ni opozorilo, ampak teološka utemeljitev, zakaj bi morali vsem ljudem, tudi tistim, ki nam niso naklonjeni, delati dobro. Razlog za to je v dejstvu, da je sam Bog usmiljen. To pomeni, da je on tudi do nevhvaležnih in hudobnih dober (glej Lk 6,35). Tako Luka prinaša nov poudarek v svojem evangeliju. Kajti v Matejevem evangeliju najdemo isto misel kot opomin k popolnosti (Mt 5,48). Kako zelo se usmiljenje v tem biblijskem odlomku dotika jedra Božjega bistva, postaja

I. Spodbuda

jasno šele, če to izjavo razložimo na ozadju 3 Mz 19,2: *Bodite sveti, kajti jaz, GOSPOD, vaš Bog, sem svet*. To izjavo je imel Luka verjetno v mislih, ko je povezal Jezusovo sporočilo o ljubezni do sovražnikov z izrazom usmiljenja. Beseda »svet« namreč zaznamuje v svetopisemskem jeziku Boga ter poudarja, da je mogočen in vzvišen. Tej Božji svetosti, po kateri naj bi se verni človek usmerjal, pridemo po evangelistu Luku blizu takrat, ko dopustimo, da nas Bog obdaruje s svojim usmiljenjem, in dovolimo, da tako postane tudi merilo za naša dejanja.

Ta poudarek pa ne izraža razlike med podobo Boga v Stari in Novi zavezi. Ravno nasprotno, saj so predvsem v Stari zavezi Boga vedno znova doživeli kot tistega, ki se svojemu ljudstvu izkazuje kot usmiljen. Tudi v tako imenovanem obrazcu milosti: *Gospod, usmiljen in milostljiv Bog, počasen v jezi in bogat v dobroti in zvestobi* (2 Mz 34,6). Toda

kaj opisuje svetopisemski pisec pred to izpovedjo o Bogu? Mojzes je izpeljal izraelsko ljudstvo iz hiše sužnosti, torej iz Egipta, na Sinaj. Tukaj Bog pokliče Mojzesa na goro in ponudi ljudstvu svojo zavezo, da bo kot njegova lastnina z njim trajno povezano. Na Sinaju pa pride tudi do velikega razkola med Bogom in ljudstvom. Kajti ko je Mojzes ostal štirideset dni na gori in prejel dve tabli Božjih zapovedi, so se Izraelci zbrali pri Aronu, da bi jim izdelal bogove, ki bi jih čistili. Ta ločitev Božjega ljudstva od edinega pravega Boga ima posledice: Mojzes razbije tabli. To pomeni, da je ljudstvo zlomilo zavezo, ki je bila sklenjena. Hkrati pa prosi Boga, naj ljudem odpusti. Gospod pokliče Mojzesa na goro in se v oblaku spusti navzdol. Razodene se Mojzesu in s tem tudi ljudstvu kot Bog, ki je milostljiv in usmiljen, počasen v jezi in bogat v dobroti. S tem potrdi, da se odnos do ljudi ne prekine, tudi če bi to zaslužili, ker je Božje bistvo, da je človeku naklonjen. Te besede se v Stari zavezi večkrat ponavljajo. Četudi na primer iz ust preroka Jona prihaja nezadovoljstvo, da Bog ne pleše, kot on žvižga, ampak ostaja zvest svojemu usmiljenemu bistvu (Jon 4,2).

Na ozadju sinajske zgodbe se je v meni pomešala očaranost nad Božjo veličino, ki se kaže prav v dobroti in potrpežljivosti z ljudmi, z določenim nemirom. Ali govor o usmiljenju ne spodkopava pravičnosti? Je urejeno sobivanje ljudi brez razumevanja o tem, kaj je prav in kaj narobe, sploh mogoče? Ali vztrajanje na usmiljenju ne pomeni, da se napake preprosto prekrijejo in žrtve plačajo dvakrat: ne samo, da so prenašale trpljenje, ampak morajo tudi gledati, kako se čez njihovo stisko pokriva plašč usmiljenja? Namig sem našel v prizoru, ki je pred obrazcem milosti: Mojzes se spusti s Sinaja in ko vidi brezbožnost ljudstva, v jezi razbije tabli. Zaveda se, da je vse na kocki. Zagrešena krivda težko bremeni in po človeški presoji je ni več mogoče popraviti. Takšnega ljudstva ne želi več voditi in z njim živeti. Zato predlaga Gospodu, naj bo – če ljudstvu ne bo mogel odpustiti – tudi on izbrisan iz njegove knjige. Toda Bog odgovori: *Kdor je grešil zoper mene, ga bom izbrisal iz svoje knjige. Pojdi zdaj, vódi ljudstvo tja, kamor sem ti rekel! Glej, moj angel pojde pred teboj* (2 Mz 32,33-34). Tako je jasno: pisec zahteva po pravičnosti nikakor ni spregledal. Kdaj in kakšno bo kaznovanje krivega, pa je izključno v Božjih rokah. Kaj pa to pomeni za sobivanje?

Brez pravičnosti mirno sožitje ni mogoče. Zato je treba imeti v mislih svetopisemsko rabo izraza pravičnost. Zlasti v modrostnih besedilih je pravični človek tisti, ki živi skladno z Gospodovo postavo. Preda se Božji volji in si ob tem prizadeva za blaginjo vseh ljudi (Prg 29,2). Biti pravičen zahteva znanje človeških in Božjih smernic in pripravljenost za njihovo udejanjenje. Toda Biblija pozna tudi obliko pravičnosti, ki vodi do povsem zunanje in navidezne zvestobe brez duše in duha. Jezus zahteva pravičnost, ki je večja od pravičnosti pismoukov in farizejev (Mt 5,20). V pismih apostola Pavla, ki je bil kot farizej nekoč sam docela zvest besedam postave, se novo razumevanje prava in pravičnosti razkriva posebno jasno. Piše, da človek ni opravičen po delih postave, ampak edinole po veri v Jezusa Kristusa (Gal 2,16). Kakšno je torej razmerje med pravičnostjo in usmiljenjem? Nista si nasprotna. Usmiljenje označuje držo, s katero Bog srečuje ljudi. Ker se ne ustavi pri napakah, jim omogoča nov začetek. Šele njegova milost torej ljudstvo usposablja, da nadaljuje pot pravičnosti.

Besede papeža Frančiška pri njegovi prvi molitvi Angelovega češčenja – zdaj sumim, da je bil njegov govor o usmiljenju vendarle programski – so odprle vrata in me vodile globlje v prostor usmiljenja. Resničnost, ki jo je s tem označil, mi je postala korak za korakom bolj domača. Izraz pa mi je še vedno zvenel tuje, zdel se mi je okoren in starinski. V Stari zavezi se hebrejska beseda za usmiljenje, *rahamim*, navezuje na materino naročje. Ko se Bog izkaže kot usmiljen, so v njegovih dejanjih materinske poteze. Stavek *Bog je usmiljen* je mogoče opisati na naslednji način: Bog je do človeka kakor mati, ki nosi nerojenega otroka v svojem telesu in počne vse, kar je možno, da se lahko dobro razvija. Usmiljeni Bog omogoča človeku, zlasti ko je v stiski, da lahko začne na novo in zaživi. Do tega novega začetka, ki nam ga Bog podari, pa nimamo pravice. To je dar, ki bi ga lahko Bog tudi odrekel (glej Iz 27,11). Hkrati pa sije skozi to sliko »materinega naročja« gotovost, da Bog kot mati nikoli ne pozabi svojih otrok in jih nikoli ne bo pustil samih (Iz 49,15). V Novi zavezi se hebrejska beseda usmiljenje med drugim prevaja z grškim izrazom *oiktirmos*. Izraža notranji postopek, ki se sproži v srečanju s trpečim in vodi k sprejemanju in pomoči. Dejstvo, da je treba ta medosebni

pojav razumeti na predpostavki Boga, je očitno v pismu Kološanom: *Kot Božji izvoljenci, sveti in ljubljeni, si torej oblecite čim globlje usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost* (Kol 3,12). Ljubezen, ki jo Bog razdaja, naj bi omogočila, da v tej drži srečamo tudi svoje sosljudi. Izhajajoč iz te svetopisemske govornice želim imenovati besedo usmiljenje »srčna moč«. Zame izraža »srce« to, kar mi je dano od Boga in me oživlja. To pa me usposablja, da svojo moč uporabim v smislu dobrega Samarijana za svoje bližnje.

Medtem mi je postala tema usmiljenja še bližja. Ker je papež Frančišek razglasil obdobje od 8. decembra 2015 do 20. novembra 2016 za izredno sveto leto usmiljenja, se ta beseda pojavlja v svetovnem tisku vedno znova in znova. Tako kristjani kot drugače misleči komentatorji domnevajo in premišlujejo, zakaj je papež za sveto leto povzdignil usmiljenje na prvo mesto. Najkasneje zdaj postane zame nemogoče, da bi se izognil tej temi. Tako sem z zelo mešanimi občutki sedel pred bulo *Misericordiae vultus* (*Obličje usmiljenja*) in sledil papežu pri njegovih razlagah. Pred mano še vedno stoji gora, in čeprav sem v zadnjih letih že odkril nekaj odsekov poti do vrha, se dostop do te poti še vedno izmika mojemu pogledu. Previdno sem iskal ključni namig. Papež Frančišek je ponudil vrsto močnih podob in dostopov: milost je kot jutranja rosa, ki prekrije deželo, ali kot mazilo, ki lahko ozdravi rane sveta. Usmiljenje pa je tudi prehod v novo, bolj človeško življenje. Ob tej podobi sem se ustavil, kajti spremenila je goro usmiljenja, na katero sem se nameraval povzpeti z zadnjimi napor, v vrata, ki so zame odprta in skozi katera smem vstopiti. Takoj sem domneval: Tudi ta pot ni štiripasovna avtocesta in stopiti čez prag usmiljenja je tehten korak. Jasno mi v ušesih zvenijo besede iz Matejevega evangelija: *Vstopite skozi ozka vrata, kajti široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubo, in veliko jih je, ki vstopajo po njej* (Mt 7,13-14). Ravno spodbudna ta možnost ni. In vendar je ta slika vrat usmiljenja zame odločilen impulz, da se odpravim na pot. Rad bi stopil čez prag teh vrat v obnovljeno življenje. Kot kompas vzamem s seboj prepričanje papeža Frančiška: V usmiljenju srečamo nežnost in dobroto Boga. Njegova iskrena in odpuščajoča ljubezen ne pozna meja.

BOŽJA BESEDA MED ZAKONCEMA

Pogovor z zakoncema Silvestro in Tadejem Sadar

Lani se je končala škofovska sinoda o družini. Kot vrhunec sinode je izšla posinodalna apostolska spodbuda papeža Frančiška *Radost ljubezni*, zato smo za pogovor prosili zakonca Silvestro in Tadeja Sadar. Silvestra je pastoralna asistentka pri vojaškem vikariatu Slovenske vojske, Tadej pa stalni diakon v župniji Sostro in sodelavec na radiu Ognjišče. Najprej pa sta žena in mož ter mama in oče.

Draga Silvestra in Tadej, apostol Janez v knjigi Razodetja zapiše: Blagor tistemu, ki bere, in tistim, ki poslušajo besede tega prerokovanja in izpolnjujejo, kar je zapisano v njem! Kajti čas je blizu (Raz 1,3). Kdaj sta se kot zakonca močneje zavedala, da je v vajinem zakonskem in osebnem življenju Sveto pismo temelj za odgovor na poklicanost v življenju zakramenta svetega zakona?

Silvestra: Moram povedati, da se vedno bolj zavedam pomena Božje besede v svojem življenju, posledično tudi najinem skupnem. V Cerkev sem usidrana od otroštva in katoliška paradigma, ki me je oblikovala, je v glavnem poudarjala moralno-etični moment Božje besede. Etika, morala sta seveda zelo pomembni, neprenehoma se moramo v življenju odločati med dobrim in slabim, večina trpljenja obstaja zaradi grešnih odločitev in dejanj, če pomislimo samo na zlorabe otrok, žensk, umore, nasilje podivjanih hord. Poleg tega pa poznam mnogo ljudi, ki niso kristjani ali so celo neverni – torej ne berejo Besede, in so bolj etični, dosledni, blagi, pošteni kot jaz ... Kristus je seveda prišel odrešiti tudi področje naše krivde, grešnosti, ampak ne samo to. Sedaj, ko sem starejša, začenjam globoko v sebi doživljati potrebo in smisel bogočastja, slavljenja, kar mi je seveda odprlo duhovna ušesa tudi za tiste dele Božje besede, ki nimajo zgolj moralnega nauka, ampak nam oznanjajo Božje usmiljenje, Njegovo odrešenje, poslednje reči. Brez tega smo totalno bedni, ker totalno hitro omagamo v svojem moralnem naprežanju in postanemo najslabši med slabimi.

Tadej: Da je Sveto pismo knjiga knjig, je ugotovitev, stara tisočletja, in z ugotovitvami naših prednikov se ni »šaliti«. Torej je v njej modrost vsega, kar je bilo, je in bo. Da zadnja trditev drži, človek spozna šele, ko mu leta osivijo lase in se malo bolj resno loti študija te knjige. Tako kot ni enostavna razlaga knjige, iz katere je vzet citat v vprašanju, tudi ni enostavno odgovoriti. Kot življenje odkri-vaš postopoma in se učiš iz mnogih prehojenih let, se tudi bogastvo Knjige človeku razodeva počasi. Na naju je vplivala posredno, skozi vero staršev. Skozi nasprotovanje okolice naju je krepila v vztrajnosti ... hmm ... morda pa je za vero potrebno tudi nekaj trme. O Pismu res ni preprosto govoriti. Je tiha prisotnost modrosti, iskanja prednikov in predvsem razodevanja Boga. Živega Boga, čigar »živost« opisuje prav to isto razodevanje.

Z Božjo besedo sta se verjetno srečala že pred vstopom v zakon. Lahko podelita kakšen utrinek, kako sta postopoma spoznavala Sveto pismo?

Silvestra: O poti spoznavanja Svetega pisma sem nekaj že povedala. Kdaj točno se je zgodil ta veliki kvalitativni preskok od doživljanja Svetega pisma kot pripovedi, nekakšne pravljice, ne vem. Gotovo ponovno tedaj, ko sem si morala nedolgo nazaj odgovoriti na vprašanje: »Pa dobro, kaj je resničnega na tem tvojem krščanstvu? Res veruješ, da je Jezus Kristus Gospod, tvoj odrešenik, odrešenik celotnega stvarstva, ki se tako hudo krči v породnih bolečinah? Gre zgolj za folkloro?« Njegova zgodba bi zlahka šla v pozabo, ker je njegov konec strašno klavrn brez vstajenja – uresničenega, oznanjenega in zapisanega ...

Tadej: V spominu lahko najdem fragmente in vtise ob tem, kako sem različne izdaje jemal v roke z željo, da bi razumel celoto, ne samo tistih nekaj nedvoumnih odlomkov. Seveda je teološki študij temeljit, a vendar ne morem mimo ugotovitve, da »razumem« le nekaj malega več. Gotovo je najtežje razumljiva »krutost« Stare zaveze, toda ob čudovitih odkrivanjih družinskih vezi in odnosov

Da je Sveto pismo knjiga knjig, je ugotovitev, stara tisočletja, in z ugotovitvami naših prednikov se ni »šaliti«. Torej je v njej modrost vsega, kar je bilo, je in bo.

med Abrahamom in Saro in drugih, kot jih predstavi psihološki pogled (prim. Stanko Gerjolj, *Živeti, delati, ljubiti*), ter ob enem samem stavku razlage akademika Krašovca; »človek postopno umeva Boga v psalmih«, človek razume, zakaj Dostojevski kritizira Tolstoja, ki se je zgražal nad kristjani, češ, kako čudovito knjigo imajo, samo živeti ne znajo po njej. Sveto pismo namreč ni kuharska knjiga in človeško življenje ni zmes sestavin, ki v pravem razmerju »dajo okusno jed«. Bistvo človeka je odnos in del tega odnosa je Pismo, živa knjiga, ki pričuje o živem procesu. Ne želim zveneti učeno. Resnično tako dojemam Sveto pismo.

Vemo, da je za razumevanje Knjige knjig, predvsem pa za sprejemanje milosti, ki nam jih podarja ljubeči - usmiljeni Oče, potrebno poglobljanje. Kaj vama pri tem pomaga?

Silvestra: Gotovo pomaga študij teologije, ki sem ga zaključila leta 1999, Faustijeve knjige, ki jih v času mojega šolanja še ni bilo. Študij Pavlovih pisem takrat ni bil obvezen, bil je izbirni predmet, smo pa ogromno njegove teologije spoznali pri dogmatiki, seveda. Sedaj, ko teologijo ob delu študira Tadej in ima v župniji homilijo enkrat na mesec, mi vedno da prebrati besedilo, da dobi še moj imprimatur; (dogmatična) pravovernost je moja močna točka. Torej Sveto pismo spoznavam prek vsega omenjenega, prek homilij župnika Aleša, preberem misli v tedniku Družina ...

Tadej: Praktično vedno, ko beseda nanese na Sveto pismo, v slišim glavi odmev besed Marka I. Rupnika, ki je na nekem predavanju rekel nekako tako: »Ni čudno, da je bilo Sveto pismo do pred nekaj desetletji v samostanih pod ključem, ki ga je imel samo opat.« Ko se človek ob izjemnih profesorjih Teološke fakultete v Ljubljani pogloblja v skrivnosti Pisma, hitro razume nenavadno poanto patra Rupnika. Razlagati katerikoli odlomek brez temeljitega poznavanja, brez razumevanja eksegetske metode, brez zgodovinske podlage, je ... če smo poštene, lahko tudi nevarno, ker nas lahko zavaja. Silno si želim, da bi duhovniki zelo dobro obvladali vse naštetu in bi vsebino znali dobro povezovati z življenjem danes. Ko sam pišem pridigo, se tega lotevam z največjo odgovornostjo in skušam kar najbolje prodreti v odlomke Božje besede. Bogu hvala za odlične knjige Faustija in neizprosno prof. Matjaža.

Dogmatična konstitucija o Božjem razodetju, dokument drugega vatikanskega koncila, ki obravnava razodetje in njegovo posredovanje, navdihnjenje in razlaganje Svetega pisma ter njegov temeljni pomen za življenje Cerkve, pravi: Oče, ki je v nebesih, prihaja v svetih knjigah svojim otrokom ljubeče naproti in se z njimi pogovarja (BR 21). Zakonsko, družinsko in poklicno življenje postavlja mnoge izzive, kakšno mesto ima pri soočanju z vsakdanjimi izzivi Božja beseda?

Razlagati katerikoli odlomek brez temeljitega poznavanja, brez razumevanja eksegetske metode, brez zgodovinske podlage, je ... če smo poštene, lahko tudi nevarno, ker nas lahko zavaja.

Bistvo človeka je odnos in del tega odnosa je Pismo, živa knjiga, ki pričuje o živem procesu. Ne želim zveneti učeno. Resnično tako dojemam Sveto pismo.

Današnji čas je večje ali manjše opustošenje, gluhi prostor, kot se čisto strokovno imenuje prostor brez odmeva. V takšnem kot diakon, tako čutim, še največ naredim, ko tiho in neopazno blagoslavljam in molim.

Kršćanstvo ni znanost, ni psihologizem. Je vera, razodeva v besedi, Logosu, in je tudi občestvo.

Silvestra: Prava milina je, ko katehumenom – pripadnikom Slovenske vojske, ki prejemajo zakramente uvajanja, na začetku katehez lahko povem, da je krščanstvo razodeta religija, da si ničesar ne moremo in si tudi ni treba ničesar novega izmišljati glede vsebine naše vere. Samo to moremo in smemo verovati, kar nam prinašata Cerkev in Beseda. Ne glede na to, kaj smo kristjani počeli grdega pod krinko križa, Cerkvi že dva tisoč let uspeva vleči rdečo nit oznanila v isti potezi. Poleg je pritegnila nit Stare zaveze, nitke nekrščanskih verstev, in še niti vseh drugače mislečih in ponavlja: Kristus je alfa in omega. Začetek in konec. Ne bojmo se.

Tadej: Da je nekaj razodeto, pomeni, da je »zakoličeno«, to pa je za današnjega »od svobode pijanega« človeka, zelo milo rečeno, preveč. Če je Sveto pismo pred desetletji, čeprav zaprašeno, bilo na polici v dnevni sobi, ga danes ni več. Prav tako je deset zapovedi nekje v malih možganih odmevalo pri mnogih, ki so bili tudi s krvjo pripravljeni priseči, da so ateisti. Ta odmev je danes večinoma popolnoma utihnil. Dokler so oči še »zadele« ob platnice knjige o razodetju Boga, dokler si na ulici še srečal v črno oblečenega moža ali z ruto pokrito ženo, ki sta na daleč izžarevala popolno predanost Njemu, toliko časa je bil v svetu »resonančni prostor«, v katerem je »odmevala« vsaka beseda razodetja. Današnji čas je večje ali manjše opustošenje, gluhi prostor, kot se čisto strokovno imenuje prostor brez odmeva. V takšnem kot diakon, tako čutim, še največ naredim, ko tiho in neopazno blagoslavljam in molim. Čutim, da je to največ, kar lahko storim.

Kako in na kakšen način vama uspe posredovati skrivnost in veličino Božje besede otrokom?

Silvestra, Tadej: Brez posebnosti. Kot otroci so imeli nekaj otroških izdaj. Spoznavali so jo prek risank in filmov. Seveda pri redni katehezi. Poslušajo pri bogoslužju. Nekaj moralističnega krščanstva sva jim seveda uspešno prenesla v njihova življenja. Verjameva pa, da ima Gospod z njimi načrt in jim ga bo поблиžje razodel, ko bo čas ... Nevarnost pri *prezagrelih* verujočih starših, katehetih, klerikih je ta, ki jo krasno opiše naslednja šala. Župnik, želeč biti aktualen, v homilijo vplete zgodbo: »No, otroci, kaj je to, je zelene barve, živi v mlaki in včasih pride na lokvanj

počivat?« Janezek dvigne roko: »Gospod župnik, vse kaže na žabo, ampak gotovo je Jezus.« Nečesa se naučimo, postane rutina, poglobljenost pa z njo ne raste, ampak se manjša.

V letu usmiljenja nas papež Frančišek nagovarja k temu, da bi bili Usmiljeni kakor Oče. Tega se učimo od Jezusa, ki je obličje Očeta, mi pa naj bi postajali obličje Obličja. Vemo, da se nam Jezus razodeva po Svetem pismu, zato nepoznavanje Svetega pisma namreč pomeni nepoznavanje Kristusa, kot pravi sv. Hieronim. Kako živita leto usmiljenja?

Silvestra, Tadej: Biti usmiljena do drugih, domačih, včasih tudi do sebe, je najin neprestani izziv. Cerkev naju s tem letom opominja na poseben vidik Boga: njegovo usmiljenje. In glede na migrante in morebitne velike spremembe v geostrateški podobi sveta oz. Evrope, se nama ne zdi naključje, da papež in Cerkev opominjata: »Bodite vendar usmiljeni. Ne glejte le na svoje potrebe in svoje otroke, pogledajte še koga drugega.« Ko pomisliva, da bi lahko bil od šrapnela ranjen otrok po TV ali posiljena deklica najina otroka, se percepcija popolnoma spremeni. Ta mala duhovna vaja naju naredi sočutnejša in neprizanesljiva do vseh vrst zlorab.

Želita podeliti še kakšno spodbudno besedo bralcem Božje besede danes?

Silvestra in Tadej: Bravo. Face ste. Imate željo po spoznanju Božje besede. To je velik dar. Krščanstvo ni znanost, ni psihologizem. Je vera, razodeta v besedi, Logosu, in je tudi občestvo. Vztrajajte in nam bodite zgled. Računamo na vas in se vam pridružimo ...

Draga Silvestra in Tadej, hvala, ker sta delila z bralci Božje besede danes vajina razmišljanja in doživljanja. Želim vama blagoslova v poslanstvu, ki vama je zaupano tako v medsebojni delitvi I(L)jubezni kot pri velikodušnem razdajanju prejetih darov. Naj se Božje usmiljenje po vaju še naprej dotika mnogih.

Pogovarjala se je s. Ivanka Tadina.

KOMENTAR DUHOVNIKA EVZEBIJA
HIERONIMA K PREROKU JONU

Sveti Hieronim (345–420) ni znan le kot prevajalec Svetega pisma iz izvirnih jezikov v latinščino, ampak je med številnimi razlagami Svetega pisma napisal tudi *Komentar k preroku Jonu* in ga posvetil prijatelju Kromaciju, škofu v Ogleju, ki je tudi avtor razlag k svetopisemskemu besedilu. Predgovor in košček komentarja (Jon 1,12) smo objavili v prvi številki leta 2015. Hieronim razlaga vsak stavek, vsako misel posebej: najprej poda prevod iz HEBREJSKEGA IZVIRNIKA (zapisan v pomanjšanih velikih črkah), nato pa še iz grškega prevoda *Septuaginta*, (ali LXX, »sedemdeseteri« prevajalci, zapisan v pisavi *ležeče*). Vsekakor je zanimiv njegov način razlaganja, bogato navajanje iz Svetega pisma, natančnost in učenost.

Jon 1,1-2

GOSPODOVA BESEDA SE JE ZGODILA JONU, AMITÁJEVEMU SINU, REKOČ: »VSTANI, POJDI V NINIVE, VELIKO MESTO, IN PRIDIGAJ V NJEM, KAJTI NJIHOVA HUDOBIJA SE JE VZDIGNILA PRED MANO.«

Sedemdeseteri so, razen tega, da so rekli: *Vpitje njihove hudobije se je vzdignilo do mene*, preostalo podobno prevedli.

V obsodbo Izraela je Jona poslan k poganom; medtem ko se Ninive spokorijo, oni (Izrael) vztrajajo v hudobiji. Saj je to, ko pravi: NJIHOVA HUDOBIJA SE JE VZDIGNILA PRED MANO ali *vpitje njihove hudobije do mene*, prav isto, kot je rečeno v Genezi: *Vpitje iz Sodome in Gomore se je pomnožilo* (1 Mz 18,20) in Kajnu: *Glas krvi tvojega brata vpitje iz zemlje k meni* (1 Mz 4,10).

Po tropologiji (razlaga s prenesenim pomenom) pa je naš Gospod res Jona, to je »Golob« ali »Trpeči« – oboje namreč pomeni: ker se je Sveti Duh v podobi goloba spustil in ostal nad njim (Mr 1,10; Jn 1,32; Mt 3,16; Lk 3,22) in ker je on sam trpel zaradi naših ran in se *zjokal nad Jeruzalemom* (Lk 19,41) in *po njegovih ranah smo bili ozdravljeni* (Iz 53,5; 1 Pt 2,24). On je zares »sin resnice« (Bog je vsekakor *resnica* (Jn 14,6)), poslan v lepe Ninive, to je svet; in s telesnimi očmi ne

gledamo nič lepšega od njega. Zato se pri Grkih tudi imenuje kozmos [urejen] in je o njem po opravljenem delu rečeno: *Bog je videl, da je dobro* (1 Mz 1,10.12.18 idr.).

V NINIVE, pravim, VELIKO MESTO, da bi, ker se Izrael ni zmenil za poslušanje, jasno slišal ves svet poganov. In sicer zato, ker SE JE NJIHOVA HUDOBIJA VZDIGNILA PRED Bogom. Ko je namreč Bog za človeka, ki mu hoče služiti, pripravil nekakšno prelepo domovanje, se je človek zaradi lastne volje spridil in je že od otroštva njegovo srce precej nagnjeno k hudobiji (1 Mz 8,21) ter je *svoja usta postavil v nebesa* (Ps 73,9). Ko si je zgradil stolp (1 Mz 11,3-9) prevzetnosti, si je zaslužil, da se k njemu spusti Božji Sin, da bi se po podrtiji zaradi spokornosti povzpел v nebesa tisti, ki jih z oholostjo ni mogel doseči.

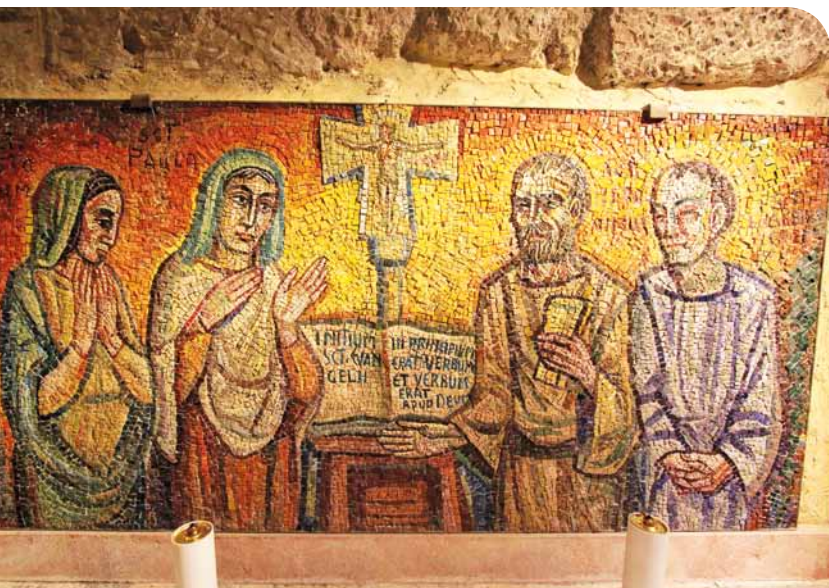
Jon 1,3a

JONA PA JE VSTAL, DA BI ZBEŽAL V TARŠIŠ, PROČ OD GOSPODOVEGA OBLIČJA.

Podobno.

Prerok se po navdihu Svetega Duha zaveda, da bo spokornost poganov v padec Judov. Zato on, ki ljubi svojo domovino, bolj kakor da zavida Nini-vam rešitev, bolj noče, da propade njegovo ljudstvo. Sicer je bil bral, da je Mojzes, ko je prosil za ljudstvo, rekel: *Če jim odpuščaš greh, odpusti; če pa ne odpustiš, izbriši še mene iz svoje knjige, ki si jo napisal!* (2 Mz 32,32-33).¹ Na njegovo prošnjo je bil Izrael rešen, pa tudi Mojzes ni bil izbrisan iz knjige. Gospod je še celo po služabniku izrabil priložnost, da je prizanesel še drugim njegovim sosluzabnikom. Ko namreč pravi: *Pusti me* (2 Mz 32,10), pokaže, da se ga lahko zadrži. Nekaj takega pravi tudi Apostol: *Kajti želel bi biti sam preklet in ločen od Kristusa v prid svojim bratom, ki so Izraelci po mesu* (Rim 9,3). Pa ne zato, ker bi on sam želel biti pogubljen, on, ki mu je *živeti Kristus in umreti dobiček* (Flp 1,21), ampak si še bolj zasluži življenje, ko hoče rešiti druge. Poleg tega

¹ SSP nekoliko drugače.

Mozaik nad oltarjem kapele poleg Hieronimove jame pod baziliko Jezusovega rojstva v Betlehemu. Na levi strani sta upodobljeni sveti Evstohija in Pavla (hči in mati), ki sta pomagali Hieronimu. V odprtem Svetem pismu beremo Janezove uvodne besede: *In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum* (V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog).

Avtor fotografije: Samo Skralovnik

pa, ko je Jona videl, da so bili njegovi sopreroki poslani k izgubljenim ovcam Izraelove hiše (Mt 10,6; 15,24), da bi klicali ljudstvo k spokornosti, da je tudi vedež Bileam prerokoval v rešitev izraelskega ljudstva (4 Mz 23–24), mu ni bilo prav, da je edino on izbran za tistega, ki naj bo poslan k Asircem, sovražnikom Izraela, in v največje sovražnikovo mesto, kjer je malikovanje in kjer Boga ne poznajo. Kar je še hujše: bal se je, da ne bi bil zaradi njegovega pridiganja, če bi se ti nagnili k spokornosti, Izrael povsem zapuščen. Vedel je namreč v istem Duhu, v katerem mu je bilo poverjena služba glasnika med pogani, da bo tedaj, ko bodo narodi začeli verovati, Izraelova hiša propadla, in skrbelo ga je, da se to, kar se je imelo zgoditi, ne bi zgodilo ravno v njegovem času.

Zato je posnemal Kajna (1 Mz 4,8–16) in se umaknil PROČ OD GOSPODOVEGA OBLIČJA in hotel zbežati v TARŠIŠ, kar Jožef razlaga kot mesto Tarz v Kilikiji, pri čemer je spremenil samo prvo črko.² Kolikor pa lahko razberemo iz Kroniške knjige (2 Krn 20,36–37), se tako imenuje neko indijsko mesto. Dalje Hebrejci pravijo, da Taršiš na splošno označuje morje, npr. v odlomku: *Z vzhod-*

dnim vetrom razbiješ ladje iz Taršiša (Ps 48,8), to je: na morju; in pri Izaiju: *Tulite, taršiške ladje* (Iz 23,1,4). Spomnim se, da sem o tem pred mnogimi leti govoril v nekem pismu Marceli.³ Prerok torej ni želel zbežati v nek določen kraj, ampak podati se na morje, hitel je, da gre stran, kamorkoli že. In bolj kakor to, da si za beg mirno izbere kraj, je prestrašenemu beguncu ustrezalo, da zgrabi prvo priložnost za plovbo. Tudi to lahko rečemo: on, ki je vedel, da se da samo v *Judeji Bog* spoznati in da je v *Izraelu njegovo ime veliko* (Ps 76,2⁴ je, potem ko je to začutil ob valovih, priznal in rekel: *Hebrejec sem; bojim se GOSPODA, Boga nebes, ki je naredil morje in kopno* (Jon 1,9). Če pa je on naredil morje in kopno, le zakaj meniš, da boš stvarniku morja lahko ušel po morju? Obenem pa se ob rešitvi in spreobrnjenju mornarjev pouči, da se s podobnim priznanjem lahko reši tudi tolikšna množica v Ninivah.

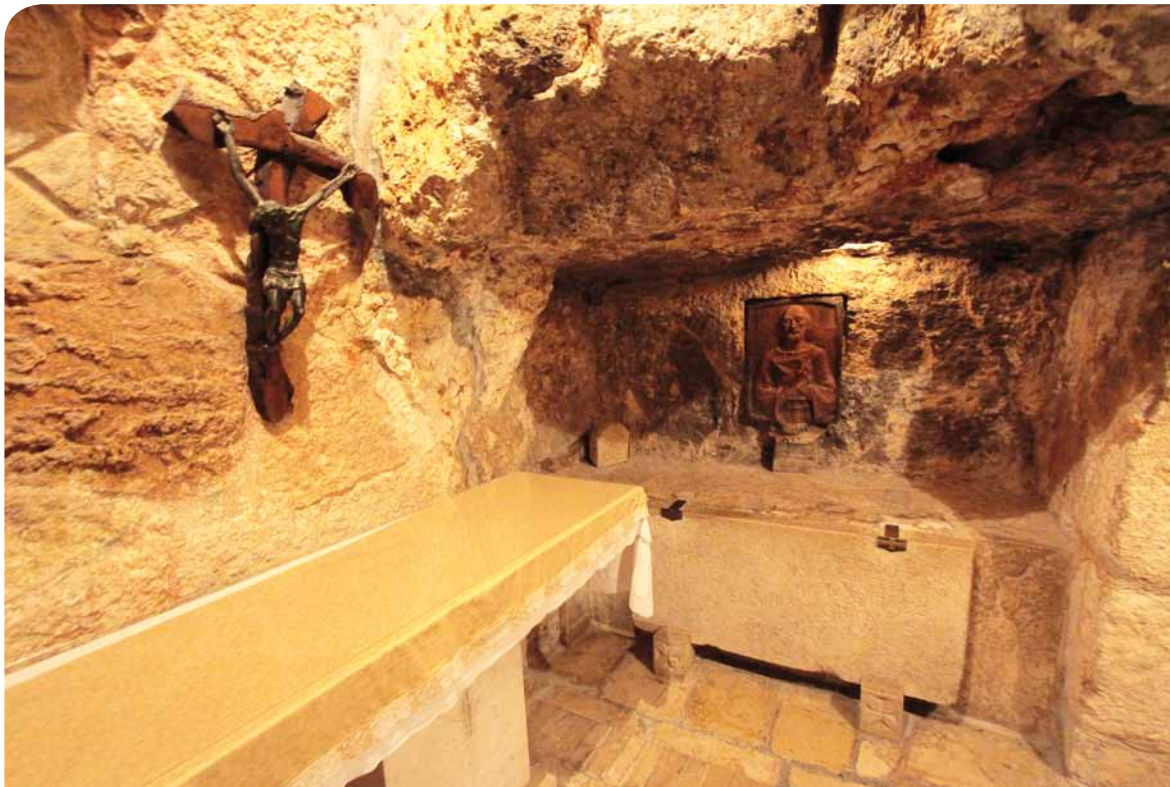
O našem Gospodu in Odrešeniku pa lahko rečemo, da je zapustil svoj dom in domovino (Jer 12,7), da je na nek način pobegnil od nebeškega in prišel v Taršiš, to je v morje tega sveta, glede katerega je drugje rečeno: *To je morje, veliko in široko, tam so plazilci brez števila, majhne in velike živali; tam prehajajo ladje, Leviatán, ki si ga naredil, da bi se z njim igral* (Ps 104,25–26). Zato je tudi v trpljenju govoril: *Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene* (Mt 26,39), da ne bi, ko je ljudstvo vzklikalo: *križaj ga, križaj ga* (Jn 19,15a) in *mi nimamo kralja razen cesarja* (Jn 19,15c), nastopila polnost poganov in bi bile odlomljene oljčne veje, namesto katerih bi zrasli poganjki divje oljke (Rim 11,17–25). Tolikšna blagost je bila v njem in tolikšna ljubezen do ljudstva zaradi izbranosti očetov (Rim 9,4–5) in obljube Abrahamu (Rim 11,28) da je, ko so ga križali, rekel: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo* (Lk 23,34).

Ali pa gotovo, ker se Taršiš razlaga kot »zrenje radosti«, ko prihaja prerok v Jafo, ki pomeni »lepa«, pohiti k radosti, uživa blaženi mir in se ves posveti zrenju ter meni, da je bolje uživati lepoto in pestrost znanja, kakor da bi v primeru rešitve drugih narodov propadlo ljudstvo, iz katerega se je po mesu imel roditi Kristus (Rim 9,5).

² Jožef Flavij, Ant. Iud., 1, 6, 1 = 1, 127.

³ Pismo 37,2.

⁴ SSP: V Judu se je dal Bog spoznati ...

Jama pod baziliko Jezusovega rojstva v Betlehemu, kjer je Hieronim živel in prevajal monumentalno delo, prevod Svetega pisma v latinščino (Vulgata).

Avtor fotografije: Samo Skralovnik

Jon 1,3b

SPUSTIL SE JE V JAFU IN NAŠEL LADJO, KI JE ŠLA V TARŠIŠ. IN DAL JE PLAČILO ZANJO IN SE SPUSTIL VANJO, DA BI ŠEL Z NJIMI V TARŠIŠ, PROČ OD GOSPODOVEGA OBLIČJA.

Spustil se je v Jafu in našel ladjo, ki je šla v Taršiš in dal je svoje plačilo. In se vkrcal se je nanjo, da bi plul z njimi v Taršiš, proč od Gospodovega obličja.

Da je Jafa pristanišče v Judeji, beremo tudi v Kroniški knjigi (2 Krn 2,15); vanj je tirski kralj Hirám v splavih z Libanona spravil les, ki so ga potem po kopni poti prepeljali v Jeruzalem. To je kraj, v katerem še do danes na obali kažejo čeri, na katerih je bila nekoč privezana Andromeda, ki je bila potem osvobojena s Perzejevo pomočjo. Izobraženi bralci bo že poznali zgodbo. Glede na naravo pokrajine je upravičeno rečeno, da se je SPUSTIL s sušnih gora k travnati Jafi in da je našel ladjo, ki je od obale odvezala vrvi in zaplula na morje. Dal je PLAČILO ZANJO ali potnino, to je za prevoz, kot je v hebrejščini, oziroma *plačilo zase*, kot je v Septuaginti.

Naj se je že SPUSTIL VANJO, kot prav v tem smislu najdemo v hebrejščini (»jered« namreč pomeni »se je spustil«), da bi si kot begunec skrbno poiškal skrivališče, ali pa *se je vkrcal nanjo*, kot piše v ljudski izdaji, (v vsakem primeru) se je zato, da bi prišel tja, kamor je pač namenjena ladja, in mislil si je, da je ušel, ko je zapustil Judejo.

Toda tudi naš Gospod na skrajnem koncu judejske obale, ki so jo, ker je bila v Judeji, imenovali najlepšo, ni hotel vzeti *kruh otrokom* in ga dati *psom* (Mt 15,26), ampak, ker je prišel *k izgubljenim ovcam Izraelove hiše* (Mt 10,6; 15,24), da mornarjem plačilo, da bi tako on, ki hoče rešiti najprej svoje ljudstvo, rešil te, ki so živeli ob morju, in bi se med vrtinci in viharji, to je med svojim trpljenjem in sramoto križa, spustil v podzemlje in rešil tiste, na katere je skoraj pozabil, ko je spal na čolnu (Mt 8,24-25).

Skrbnega bralca je treba prositi, da v tropologiji (razlagi s prenesenim pomenom) ne išče istega vrstnega reda, kot je v zgodbi. Tudi Apostol namreč Hagáro in Saro primerja z dvema zavezama (Gal 4,22-31), pa vendar vsega, kar se pripoveduje v tej

Kakor je bil Jona znamenje Ninivljanom, tako bo tudi Sin človekov temu rodu. (Lk 11,30)

zgodbi, ne moremo tropološko (v prenesenem smislu) razlagati. Tudi Efežanom (Apostol) razlaga o Adamu in Evi ter pravi: *Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta dva v enem mesu. Ta skrivnost je velika: jaz pa pravim: v Kristusu in v Cerkvi* (Ef 5,31-32). Mar lahko ves začetek Prve Mojzesove knjige ter stvarjenje sveta in izoblikovanje človeka nanašamo na Kristusa in Cerkev, ker je Apostol to pričevanje tako izkoristil? Vzemimo na primer, da bi to, kar piše: *Zaradi tega bo mož zapustil svojega očeta* (1 Mz 2,24) nanašali na Kristusa, da bi rekli, da je on v nebesih zapustil Boga Očeta, da bi se pridružil Cerkvi poganov; le kako pa bomo lahko razložili, kar je v nadaljevanju, namreč: *svojo mater*? Naj morda rečemo, da je zapustil nebeški Jeruzalem, ki je *mati svetih* (Gal 4,26)? Pa drugo, kar je še težje od tega? Tudi to, kar isti Apostol piše: *Pili so namreč iz duhovne skale, ki jih je spremljala; in ta skala je bil Kristus* (1 Kor 10,4), nas nikakor ne omejuje, da ne bi cele Druge Mojzesove knjige nanašali na Kristusa. Kaj namreč lahko rečemo, ko pa je Mojzes ne enkrat, ampak dvakrat udaril po tej skali (2 Mz 17,6; 4 Mz 20,11), da so *tekle vode* (Ps 78,20) in se napolnili potoki? Mar naj vso zgodbo s tega mesta zaradi tega primera stlačimo pod pravila prispodobne, namesto da bi raje vsako mesto, glede na razlike v zgodbi, prejelo različno duhovno razumevanje? Torej: kakor imajo ta pričevanja svoje razlage in niti tista, ki so pred njimi, niti tista, ki so za njimi, ne zahtevajo iste alegorije, tako se tudi prerok Jona

ne more brez nevarnosti za razlagalca ves nanašati na Gospoda. In zato, ker je v evangeliju rečeno: *Zelo hudobni in prešuštni rod zahteva znamenje, toda ne bo mu dano znamenje razen znamenja preroka Jona: kakor je bil namreč Jona v trebuhu velike ribe tri dni in tri noči, tako bo tudi Sin človekov v osrčju zemlje tri dni in tri noči* (Mt 12,39-40), se vse ostalo, kar se zvrsti pri tem preroku, še ne nanaša v istem redu na Gospoda. Gotovo pa, kjerkoli to lahko brez zadrege storimo, si bomo mi tudi prizadevali storiti.

Hudobni in prešuštni rod zahteva znamenje, toda ne bo mu dano znamenje razen znamenja preroka Jona. Kakor je bil namreč Jona v trebuhu velike ribe tri dni in tri noči, tako bo tudi Sin človekov v osrčju zemlje tri dni in tri noči. (Mt 12,39-40)

Usmiljenja je deležen ponižni

Ob tem, ko Bogu priznavamo njegovo usmiljenje, se sprašujemo, kdo ga je sploh lahko deležen. Zdi se, kot da Stara in Nova zaveza glede tega nista usklajeni. Zbode zapis v Stari zavezi: *Izkazoval bom milost, komur hočem biti milostljiv, in usmilil se bom, kogar se hočem usmiliti* (2 Mz 33,19). Torej do Božjega usmiljenja ne more priti vsak, ampak Bog izbira. V Novi zavezi pa, če se je ustavil celo pri Zaheju, ki pooseblja krivičnika, se bo vendar usmilil tudi vseh ostalih.

O neskončnosti Božjega usmiljenja priča Jezusovo trpljenje in smrt na križu. Jezusov križ je podoba usmiljenega Boga; v mukah je izdihnil za grešnike, za nas, ki pogosto ne živimo tako, kot je Bogu všeč. Zahejev primer je samo ena od številnih zgodb v evangelijih, kjer Jezus kot Božji poslanec pokaže, kakšen je Bog, da je usmiljen; odpušča grehe in človeka dviga, da more posnemati Božjo dobrotljivost in usmiljenost. Na svetu pa so tudi ljudje, ki niso sposobni ali pripravljeni sprejeti Božjega odpuščanja. Niso dovolj ponižni, ne zberejo dovolj poguma, da bi prosili usmiljenja. Zahej je bil pripravljen, zato je splezal na smokvo ob cesti. Razliko med pripravljenostjo in nepripravljenostjo vidimo v Jezusovi priliki o farizeju in cestnarju (Lk 18,9-14). Drug dober zgled pa sta razbojnika na Kalvariji; samo »desnemu«, ki se je ob križanem Jezusu pokesal in prosil za milost, je Jezus rekel: *Resnično, povem ti: Danes boš z menoj v raju* (Lk 23,43). Dobimo vtis, da drugi razbojnik ni bil deležen usmiljenja, ker se ni odprijel zanj.

Božja izjava, ki je navedena v vprašanju, pravi, da Bog svobodno odloča, koga se bo usmilil in koga bo kaznoval. Dobro je pomisliti, ob kakšnem dogodku je Mojzes slišal te besede. To je bilo potem, ko se je Izrael hudo pregrešil proti Gospodu s češčenjem zlatega teleta. Mojzes nastopa kot voditelj, ki je sam ostal zvest, a zdaj posreduje za nezvesto ljudstvo. Želi, da bi Gospod hodil sredi svojega ljudstva na poti proti obljubljeni deželi, a na to prošnjo Gospod odgovori pozitivno šele v naslednjem poglavju s tem, da obnovi zavezo; zagotovi, da bo Izrael spet njegovo ljudstvo, on sam

pa njegov Bog. Gospod se je torej usmilil Izraela, a prej je naznanil, da njegovo usmiljenje ni brez-pogojno. Bog ni nikomur ničesar dolžan. Niti Mojzesovi priprošnji za grešno ljudstvo ni dolžan ugoditi. Odločilno pa je notranje bistvo edinega Boga, ki je usmiljena ljubezen. Le malo naprej od zgoraj omenjenega namreč beremo Božjo izjavo o usmiljenju in kaznovanju: *Gospod, Gospod, usmiljen in milostljiv Bog, počasen v jezi in velik v dobroti in zvestobi ...* (2 Mz 34,6-7). Najbrž to pomeni, da je Bog tisočkrat raje usmiljen kakor pa strog sodnik, ki kaznuje. Treba pa je to izjavo primerjati s številnimi primeri, ko Bog, ki sicer ni dolžan, a rad izkaže usmiljenje tistim, ki se skesajo in poboljšajo svoje življenje. Zato so spokorjeni Ninivljani, sluteč resnico o neskončno usmiljenem Bogu Izraelcev, rekli: *Kdo ve, morda se Bog obrne in pokesa; se odvrne od svoje plamteče jeze in ne bomo pokončani* (Jon 3,9). Niso rekli, da se jih mora usmiliti, da je to dolžan storiti. Zato so dosegli usmiljenje.

V tem ni razlike med Staro in Novo zavezo. Zanimivo je, da apostol Pavel v Novi zavezi navaja navedeni izrek, da se Bog usmili tistega, ki se ga hoče usmiliti. Potem komentira: *Torej ni odvisno od tistega, ki hoče, niti od tistega, ki teče, ampak od Boga, ki izkazuje usmiljenje* (Rim 9,16). Naprej pa celo omenja faraona, ki mu je Bog sam zakrknil srce, da se ni spreobrnil in ni pustil oditi Izraelcem, kar je Bog sicer hotel. Poudarja torej absolutno Božjo svobodo. Pavel to piše v tistem delu pisma, v katerem razodeva svojo srčno željo in prošnjo, da bi bili rešeni tudi tisti njegovi rojaki, ki niso sprejeli Kristusa. In končno se veseli spoznanja, da bo rešen ves Izrael (Rim 11,26).

Bog je torej svoboden, a nima dvojnih meril, ni samovoljen, da bi izbiral kot muhast človek, ki je odvisen od trenutnega razpoloženja ali simpatij in antipatij. Ne, Božja pravičnost je polna usmiljenja, ljudje pa imamo možnost, da se po grehu obrnemo k Bogu, priznamo svojo krivdo in z njegovo pomočjo začnemo »hoditi po pravi poti«. Potem lahko v ponižnosti zaupamo in se veselimo usmiljenja.

BIBLIČNA SKUPINA ŽUPNIJE NOVO MESTO - SV. LENART

Delovanje naše biblične skupine lahko razdelimo na štiri obdobja.

I. obdobje

Biblično skupino je septembra 2000 ustanovil p. Marjan Čuk. Od takrat sem popisala 31 zvezkov formata A5, dnevnikov biblične skupine. Sedaj pišem že v dvaintridesetega.

Uvodnega bibličnega srečanja se je udeležilo osem članic. Število se je z leti povzpelo do 20 članic (in redkih članov). Srečanja so se takrat ob sredah odvijala v Klarini učilnici, kjer se še danes.

Najprej smo predelovali tekoče nedeljske odlomke iz Nove zaveze in nato prešli tudi na starozavezne odlomke. Na vsak odlomek smo se doma pripravljali tako, da smo ga prebrali, postavili vprašanja o nerazumljenem in skušali ugotoviti, kaj se nas je dotaknilo. Iz vsega tega je vsak sestavil svojo molitev.

Na srečanjih smo poslušali še teoretični del o odlomkih in si medsebojno podelili, kar smo si pripravili doma.

P. Marjan je vodil našo biblično skupino vse od ustanovitve do junija 2002.

II. obdobje

Septembra 2002 je vodenje biblične skupine prevzel p. Andrej Vuga; z nami je bil do konca tega leta. V tem času smo predelali Pridigarja, Žalostinke, Psalme, Danijela in Siraha iz Stare zaveze ter Jezusov Govor na gori iz Nove zaveze (Mt 5).

P. Andrej nam je nekoč dejal: »Kdor ljubi, je vedno pokoren. Kdor je ubog, pa je prisilno pokoren.« Njegov napotek na koncu vodenja naše skupine je bil: »Poskušajmo v času življenja najti spravo s človekom. To je smisel življenja. Bog samo prebere sodbo, ki smo jo napisali sami sebi.«

III. obdobje

Vodstvo naše biblične skupine je januarja 2003 prevzel p. Krizostom Komar. Z nami je bil do junija 2004. V tem obdobju je bilo v skupini 11 članov.

Pater Krizostom nas je učil karizmatično brati Sveto pismo (kot sv. Frančišek). Dejal je: »V dvoemu življenja odpri Sveto pismo, pokaži s prstom in preberi – to ti želi Bog povedati.« Rekel je tudi: »Sveto pismo je kot tuš; kot voda, ki nas očisti.« Učil nas je brati tudi Sveto pismo z interneta. V tem obdobju smo prebirali odlomke tekočih nedelj iz Stare in Nove zaveze, se pogovarjali o karizmah ter različnih prevodih Svetega pisma.

Udeležili smo se tudi srečanja bibličnih skupin v Šenčurju.

Pater Krizostom nam je nekoč dejal: »Ljubezen je kot potoček. Se pretaka ali pa je ni!« Omenil nam je tudi pet načinov, ki vodijo k molitvi: odpreti se Božjemu Duhu, premišljevat eno besedo ali stavek svetopisemskega odlomka, premišljevat izkustva, prebrati besedilo in izbrati eno besedo ter čakati na Božji odgovor.

Na zadnjem srečanju nas je p. Krizostom vzbudil za to, da je vsak odprl Sveto pismo in si izbral stavek za popotnico.

IV. obdobje

Oktobra 2004 je začel voditi našo biblično skupino p. Marko Novak, ki jo vodi še danes. Tako teče že dvanajsto leto našega druženja. Srečujemo se ob ponedeljkih po večerni sveti maši v Klarini učilnici. Skupina šteje od 15 do 20 članov.

V tem času smo s p. Markom predelali temeljne odlomke Svetega pisma, osebnosti Svetega pisma, knjigo Psalmov, knjigo Pregovorov, Markov in Lukov evangelij, Apostolska dela, apostola Pavla (predvsem Pismo Efežanom), Razodetje ...

Pripravljali smo se tudi na škofovsko sinodo o Svetem pismu leta 2008, gledali film o Jezusu in

Biblična skupina župnije Novo mesto - Sveti Lenart
Avtor fotografije: p. Krizostom Komar, OFM

apostolskih delih ter imeli tri duhovne večere na temo Apostolske vere.

V naše delo je p. Marko uvedel moderatorstvo – vsak član skupine lahko nastopi v vlogi voditelja določene biblične teme. Za to se doma ob študiju literature temeljito pripravi, poskrbi pa tudi za uvodno in sklepno molitev.

Ob zaključku leta ali sklepu posameznih sklopov tem imamo duhovne vaje v malem ob glasbi. Pomagajo nam poglobiti predelano gradivo.

Po vsakem srečanju z izjemo postnega časa imamo agape. V skupini praznujemo naše godove in rojstne dneve, si podelimo doživetja ob praznikih in med počitnicami ter miklavžujemo z žrebanjem skromnih daril. Aktivno sodelujemo tudi na svetopisemskih maratonih. Vsako leto v januarju na nedeljo Svetega pisma oblikujemo sv. mašo. Ob ponedeljkih beremo berila in prošnje pri večerni sv. maši. Večkrat smo se udeležili srečanj bibličnih skupin po raznih krajih Slovenije. Smo naročniki Božje besede danes, revije Slovenskega bibličnega gibanja.

Še zanimiv podatek: doslej smo se srečali že 387-krat, in sicer od 11. oktobra 2004 do 13. junija 2016.

Skratka, imamo se lepo. Veliko novega slišimo, doživimo, spoznamo ...

Bogu hvala za vse duhovnike, ki so doslej vodili našo biblično skupino. Tudi naši župniki so naklonjeni biblični skupini; velikokrat nam podarijo kakšne knjižice, koledarčke ali podobice. Vsem smo hvaležni. Želimo si, da bi še dolgo lahko obiskovali ljubo biblično skupino v naši župniji Novo mesto - sv. Lenart.

Ana Alessandra, članica biblične skupine

SVETOPISEMSKI MARATON

Ko doživiš lepoto in moč Božje besede – svetopisemski maraton

»Zahvaljujem se ti, moj ljubi Gospod, za to veliko milost, ki si mi jo podaril ob branju Tvoje žive Besede, za Tvojo prisotnost in Tvojega Duha.«

»Poslušati Božjo besedo je večje razodetje od branja Besede. Naj se še ponovi.«

»Kako te Sveto pismo nagovori in kako iz Svetega pisma razbereš in čutiš utrip današnjega življenja! Hvala ti, dobri Bog, za to uro branja Svetega pisma.«

Ste morda ob teh besedah udeležencev svetopisemskega maratona začutili radost in upanje? Božja beseda je tisti vir, ki nam daje smisel in radost. Je tisti vir, zaradi katerega smo v vsakdanjem življenju deležni moči in milosti, da v Njegovi moči premagujemo vsakdanje skrbi in težave. In to prinaša svetopisemski maraton v naša življenja; po brani Besedi se odpremo slapu milosti, ki se razliva na nas in našo deželo.

Glasno prebiranje Božje Besede noč in dan

Svetopisemski maraton je izmenično, nepretrgano branje Božje besede, ki traja 24 ur na dan. Je dejanje počastitve Božje besede ter hkrati priložnost za njeno glasno prebiranje in oznanjevanje.

S svetopisemskim maratonom želimo kristjani oznaniti *dobro Božjo besedo* (Heb 6,5), ki nas je nagovorila, samim sebi pa dati priložnost, da se globlje in bolje seznanimo z vsebino Svetega pisma in ga na ta način »posvojimo«. Božja beseda ima moč za spreminjanje življenj, svetopisemski maraton pa je ena izmed možnosti, ko se Božji besedi lahko odpremo in jo ponotranjimo.

Beseda »maraton« nakazuje vztrajanje, saj ob Božji besedi bedimo več dni podnevi in ponoči. *Vztrajajte v molitvi, bedite v njej in se zahvaljujte* (Kol 4,2).

Kar prihaja od Boga, raste

Svetopisemski maraton je bil v Sloveniji prvič pripravljen leta 2007 ob letu Svetega pisma, krog sodelujočih gibanj, skupnosti in cerkva pa se vsako leto širi. Ob celotredenskem branju Svetega pisma, ki poteka v cerkvi sv. Jožefa na Poljanah od leta 2008, se zvrsti okoli tisoč bralcev.

Leta 2012 smo v sodelovanju z lokalnimi koordinatorji pričeli pripravljati tudi številne tako imenovane »mini« svetopisemske maratone, ki v maratonskem tednu potekajo v krajih drugod po Sloveniji. V letu 2015 je bilo takšnih krajev približno petdeset.

Branje Božje besede je pomembno in koristno

V Pavlovem opisu »koristnosti« Svetega pisma, ko je svojemu učencu Timoteju napisal, beremo: *Že od otroštva poznaš Sveto pismo in to ti more po veri v Kristusa Jezusa dati modrost, ki pelje v rešitev. Vse Pismo je navdihnjeno od Boga in koristno za poučevanje, svarjenje, za popljševanje in vzgojo v pravičnosti, da bi bil Božji človek popoln in pripravljen za vsako dobro delo* (2 Tim 3,15-17).

Se pravi – Sveto pismo je povsem praktična in uporabna knjiga, ki ima v sebi moč, da nam po veri v Kristusa Jezusa prinaša modrost, ki nasboljšuje, nas poučuje, svari, opominja, skratka vzgaja v pravičnosti in nas tako pelje v rešitev – v rešitev iz naše nenehne zaskrbljenosti, naših slabih odnosov, naše nemoči. Božja beseda nas pelje v spreobrnjenje in novo življenje prijateljstva z Bogom!

vabi k sodelovanju, branju in organiziranju manjših maratonov po Sloveniji vse, ki se čutijo nagovorjene. Vabimo vas, da nam pišete na eva.strajnar@svetopismo.si. Veseli bomo vašega odziva.

Odprimo se milosti

»Prvič sem na glas pred drugimi bral Sveto pismo in ugotovil, da se pri branju sploh ne zavedaš, kako te posrka vase. Naenkrat nisem več vedel, koliko časa je med tem že preteklo in dogajalo se mi je, da je preteklo tudi več kot 30 ali 45 minut, pa sem bral brez menjave.«

Naj bo to povabilo za vse, ki še niste bili. Pridite januarja 2017 in sprejmite izziv branja. Naj se Božja beseda razlije na vas.

Zato želimo, da svetopisemski maraton ni zgolj enotedenski dogodek, ampak predvsem spodbuda, da nadaljujemo z branjem Božje besede. V vsakodnevem ritmu. Še ne berete Božje besede vsak dan? Potem je maraton spodbuda, da jo začnete. Nikoli ni prepozno, Gospod nas vabi v odnos z njim, vabi nas, da mu dnevno namenimo nekaj časa in prisluhnemo Njegovim Besedam, ki imajo večno življenje. Splača se.

Priprave na naslednji maraton že tečejo

Naslednji maraton, že deveti zapored, bo potekal od 25. do 29. januarja 2017. Tokrat se bo sočasno odvijal v Ljubljani in Mariboru, kjer se bo prebralo celotno Sveto pismo. Svetopisemska družba

Vse fotografije: arhiv Svetopisemske družbe Slovenije

PRIPOROČAMO V BRANJE

Zgodnjekrščanski spisi.

Celje, Ljubljana:

Celjska Mohorjeva družba,

Društvo Mohorjeva družba 2015

Nova zaveza, Apostolski očetje, Apokrifni evangeliji in apostolski spisi, Papirusni fragmenti, Zgodnjekrščanska poezija, Jezusova ágrapha (nezapisani izreki).
Prevod in priredba dela: *Das Neue Testament und frühchristliche Schriften*, urednika slovenske izdaje Gorazd Kocijančič in Vid Snoj.

V tej monumentalni knjigi so zbrana vsa doslej znana najstarejša krščanska besedila, katerih avtorji so nekateri izmed Jezusovih učencev in drugi njegovi sodobniki, ki so širili njegov nauk. Knjiga sledi kronološki razporeditvi nastanka teh spisov, kakor jih je razvrstil Klaus Berger, eden najuglednejših nemških poznavalcev Nove zaveze. Vsebuje njegove uvode v posamezne spise. Večino teh besedil je Cerkev sprejela kot svete knjige v t. i. kanon Nove zaveze. Poleg teh so prvič v slovenščini v eni knjigi zbrana tudi vsa tista besedila, ki v ta kanon niso bila uvrščena in so v zgodovini po krivici dobila predznak spornosti (apokrifi). Vsa besedila so prevedena iz izvirnih

jezikov. T. i. apokrifna besedila kažejo sorodnost s kanoničnimi spisi in so izjemne vrednosti, saj so rezultat iste »eksplozije«, ki jo je povzročilo življenje in delovanje Jezusa, Božjega Sina.

Odlomek iz Petrovega oznanila (fragment 16): *Bogat je tisti, ki se mnogih usmili in ki posnema Boga tako, da daje od tega, kar ima. Bog je namreč vsem dal vse od tega, kar je ustvaril. Razumite torej, bogati, da morate služiti, da ste nagraženi več, kot sami potrebujete. Vedite, da drugim manjka tega, česar imate vi preveč. Sramujte se imeti tuje; posnemajte Božjo pravičnost, pa ne bo nihče reven.*

Joseph Ratzinger,

Jezus iz Nazareta: Jezusovo otroštvo.

Ljubljana: Družina 2012

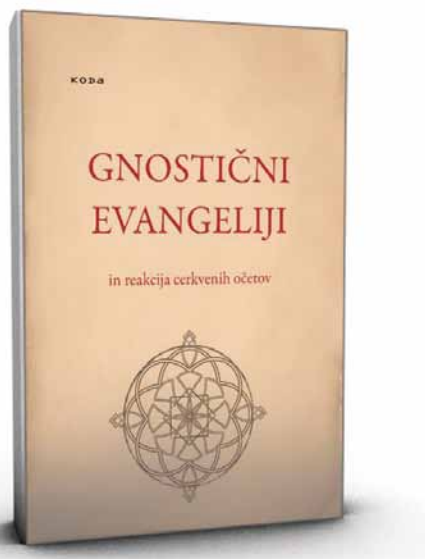

Jezusovo otroštvo izpod peresa Josepha Ratzingerja, papeža Benedikta XVI., obsega 176 strani in je razdeljeno na štiri poglavja in konec. Prvo poglavje avtor nameni Odrešenikovemu rodovniku v Matejevem in Lukovem evangeliju, ki se med seboj sicer zelo razlikujeta, a oba vsebujeta

isti teološko simbolični pomen, namreč umestitev Jezusa v zgodovino in opredelitev njegovega izvora kot novega začetka zgodovine sveta. Drugo poglavje govori o oznanjenju rojstva Janeza Krstnika in nato Jezusa, pri čemer papež vzame pod drobnogled pogovor med Marijo in nadangelom Gabrijelom. Bog po ženski išče nov način prihoda na svet. V tretjem poglavju se bralec približa Jezusovemu rojstvu v Betlehemu, ki je osvetljeno tudi s takratnega družbenozgodovinskega vidika. Poudarjeni so določeni segmenti, na primer revščina, v kateri se rodi Jezus, posebna Božja ljubezen do ubogih, besede slave, ki jo pojejo angeli. Trem modrim, ki sledijo zvezdi, da bi počastili judovskega kralja, je posvečeno četrto poglavje. Benedikt XVI. nameni konec zadnjemu prizoru iz Jezusovega otroštva, ki ga najdemo v evangelijih, in sicer tridnevnomu romanju v Jeruzalem ob prazniku pashe, med katerim dvanajstletni Jezus ostane v jeruzalemskem templju in razpravlja z učitelji. Prvi dve knjigi trilogije Jezus iz Nazareta papeža Benedikta XVI. sta izšli leta 2007 in 2011. Govorita o Jezusovem javnem življenju in delovanju. V prvi knjigi papež spregovori o Jezusovem življenju od krsta do spremenenja na gori, v drugi pa od vhoda v Jeruzalem do vstajenja.

Marko Kastelic, Jan Ciglencečki,
**Gnostični evangeliji in reakcija
 cerkvenih očetov.**

Ljubljana: Beletrina 2014

Razvpita zbirka apokrifnih gnostičnih besedil iz prve polovice 4. stoletja, ki je zaradi svojega obsega dobila ime »knjižnica« *Nag Hammadi*, je več kot 1500 let pozabljena ležala v puščavskem pesku Zgornjega Egipta, dokler je niso decembra 1945 po naključju odkrili okoliški kmetje.

Pomemben del zbirke *Nag Hammadi*, v kateri je na trinajstih papirusnih kodeksih ohranjenih dvainpetdeset spisov, so gnostični evangeliji, ki jih je uradna Cerkev skupaj z drugimi apokrifnimi spisi spoznala za heretične. Knjiga *Gnostični evangeliji in reakcija cerkvenih očetov* poleg evangelijev iz zbirke Nag Hammadi vključuje še evangelije iz *Berlinskega gnostičnega papirusa* (*Marijin evangelij*) in nedavno odkritega *Kodeksa Tchacos* (*Judov evangelij*).

Prvi slovenski prevodi gnostičnih besedil iz koptščine, ki jih uvaja obsežna študija o duhovno-zgodovinskem ozadju gnostičnih nauk in njihovi vpetosti v mistične tokove antičnih duhovnih tradicij, so izšli v zbirki Koda in so plod sodelovanja med založbo Beletrina in Inštitutom za preučevanje krščanskega izročila.

Živa Borak

BIBLIČNA ŠOLA

Evangelii gaudium

Slovensko biblično gibanje vabi v biblično šolo *Evangelii gaudium*. Biblična šola želi pomagati k rednemu in bolj poglobljenemu branju in študiju Svetega pisma. Namenjena je duhovnikom, redovnicam in laikom, ki so aktivni v različnih cerkvenih skupinah in gibanjih.

Tema šolskega leta 2016/2017
Prvo Pavlovo pismo Korinčanom

Srečanja bodo vsako četrto sredo v mesecu.

Vodi: **prof. dr. Maksimilijan Matjaž**

Prvo srečanje: **sreda, 26. oktober**
17.00–19.30 v Domu Svetega Jožefa v Celju

BIBLIČNA ŠOLA
Evangelii gaudium